Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 255 (947) | לאדז, מאנטאג ב כסלו תרפ"ז. | פירטער יאהרגאנג | Łódź, Poniedziałek 8 Listopada 1926 | Nr. 255 (947)

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקויער 21, טעל. 24-71 | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

מוסאליני דערמארדעט?

סענסאציאנעלע קלאנגען אין ווארשא.

ווארשא, 7. (טעלעפאניש פון אונזער פעס-קארעספאנדענט) שפעט אין אווענד האבען זיך אין די ווארשאווער פאליטישע קרייזען פערשפרייט קלאנגען, אז אין רוים איז אויסגעפיהרט געווארען א נייער אטענטאט אויף מוסאליני'ן.

אויף מוסאליני'ן זאל מען האבען געווארפען א באמבע פון א שטארקען קאליבר, וועלכע האט אויפגעריסען אויף א גרויסען שטח.

מוסאליני זאל זיין דערהרג'עט.

(די דאזיגע ידיעה איז נאך פון רוים אפיציעל נישט בעשטעטיגט).

געשטארבען אדוואקאט אנדרעס.

ווארשא, 7 (טעלעפאניש) פון מאסקווע איז מען מודיע, אז דעם 21-טען אקטאבער איז דארט אין עלטער פון 62 יאהר געשטארבען אין באטקינ'ס שפיטאל דער אין לאדז גוט-בעקאנטער, געוו. געשווארענער אדוואקאט משה אנדרעס האט אמאל געהערט צום „בונד", אין יאהר 1918 איז ער געפאהרען פון לאדז קיין רוסלאנד. דארט האט ער לעצטענס פערנומען דעם פאסטען פון וויצע-פראקוראר פון העכסטען סאוויעטישען געריכט.

ער האט געליטען פון א שריא-סקלעראז, און 5 טאג פאר'ן טויט ער, ווי ס'גיבען איבער די מאסקווער בלעטער, זיך געווענדעט צו זיינע מיטארבייטער מיט די ווערטער: אך, ווען איהר זאלט וויסען, ווי שלעכט מיר איז!

די צייטונגען ווידמען איהם ווארימע נעקראלאגען אין שרייבען, אז ער איז דער אמת'ער מענש, וואס איז אויסגעגאנגען אויף זיין פאסטען.

פייערונג פון דער אקטאבער-רעוואלוציע אין רוסלאנד.

מאסקווע, 7 (ספ. טעל.) היינט, אין 9-טען יאהרטאג פון דער אקטאבער-רעוואלוציע, זענען פארגעקומען גראנדיעזע פייערליכקייטען אין גאנצען ראטען-פערבאנד. עס זענען אין דעם טאג געעפענט געווארען די פאבריקען און אינסטיטוציעס, וועלכע זענען בעשטימט געווען צו עפענען. אין מאסקווע איז אין דער אנוועזענהייט פון דיפלאמאטישען קארפוס פארגעקומען א גרויסער מיליטער-פאראד, וועלכען ס'האט אויפגענומען דער פארזיצער פון הוכסטען קריגס-ראט ווארָאשילאוו. אין די מאסקער פייערליכקייטען און דעמאנסטראציעס האבען זיך בעטייליגט ביז א מיליאן מענשען.

50 מיליאן פונט שטערלינג

וועלען די סאוויעטען בעקומען אין ענגלאנד א הלואה.

לאנדאן, 6. (ספ. טעל.) דא ווערען ווייטער געפיהרט אונטערהאנדלונגען צווישען פארשטעהער פון די סאוויעטען און דער ענגלישער רעגירונג וועגען א הלואה פון 50 מיליאן פונט שטערלינג.

די דאזיגע הלואה דארף אמארטיזירט ווערען אין משך פון 30 יאהר.

די סאוויעטען זאלען דערפאר געבען ענגלישע פינאנציסטען קאנצעסיעס צו עקספלואטירען די נאפט-ראיאנען.

אראפגענומען דעם באיקאט פון יודישען אקאדעמישען הויז.

ווארשא, 7. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער צענטראלער אויספיהר-קאמיטעט פון דעם פערבאנד פון די אקאדעמישע געזעלשאפטען אין פוילען האט אויף דער זיצונג פון 6. ד. ח. בעשלאסען צו אנולירען דעם בעשלוס פון דער ווארשאווער צענטראלע וועגען דעם באיקאט פון יודישען אקאדעמישען הויז אין ווארשא.

א שרעקליכער אנפאל אויף א יודישען כוחר

דער בעפאלענער איז משוגע געווארען

בערלין. (י. ט. א.) אין געריכט אין אייזלעבען איז פארגעקומען דער פראצעס פון שלאסער אלפרעד געררע און מטאלער גוסטאוו וואלטער, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין א מערדערליכען אנפאל אויף דעם יודישען סוחר קאצענשטיין. אין א וויין-שטוב האט בערגער אנגערופען קאצענשטיינען „יודישער כאם". דערויף האט קאצענשטיין דערלאנגט איהם עטליכע פעטש. גערנער איז נישט געבליבען שולדיג און האט צוגעזאגט נקמה נעמען. ווען קאצענשטיין איז געגאנגען אהיים, איז גערנער צוזאמען מיט זיין חבר וואלטער אנגעפאלען אויף קאצענשטיינען און אזוי לאנג איהם מערדערליך געשלאגען, ביז וואנען ער איז געפאלען א פער'חלשט'ער. ערשט אין א שעה ארום האט א פאליציאנט בעמערקט קאצענשטיינען ליגען אויף דער גאס. קאצענשטיין איז געווען נישט צו דערקענען, און די שלייפען האט ער געהאט טיפע וואונדען. ער איז ארויס פון זינען. דאס געריכט האט פער'משפט ביידע מערדער צו 3 יאהר תפיסה יעדען.

מאנדאטען-מאכט, צי פעלקער-בונד?

ענגלישע פרעסע וועגען מאנדאטען-מאכט אין סיריען.

לאנדאן. (י.ט.א.) „דיילי ניוס" ווידמעט א לייט-ארטיקעל די פראנצויזיש-איטאליענישע אונטערהאנדלונגען וועגען איבערגעבען איטאליען דעם מאנדאט איבער סיריען פאר'ן פרוב פון געוויסע פאליטישע קאנצעסיעס. די צייטונג שטרייכט אונטער, אז די ענדערונג פון דעם מאנדאטאר אין סיריען וואלט געהאט א גרויסע בעדייטונג פאר דער מאנדאטען-מאכט אין ארץ-ישראל און איראק. אויב די אונטערהאנדלונגען וועלען ברענגען צו א קאנקרעטען רעזולטאט ענדיגט דער „דיילי ניוס", וועט מוזען ארויסשווימען די פראגע: ווער האט די סובערענע מאכט אין די מאנדאטען-לענדער: די מאנדאטען-מאכט, צי דער פעלקער-בונד?

פראפ. אלבערט איינשטיין וועגען דער יודישער קאלאניזאציע אין ארץ-ישראל און אין רוסלאנד.

בערלין, (יט"א) פראפ. אלבערט איינשטיין האט אויפגענומען דעם בערלינער פארשטעהער פון י. ט. א. און געהאט מיט איהם א געשפרעך וועגען דער ארץ-ישראל-קאמפאניע און די טעטיגקייט פון ד"ר ווייצמאן אין אמעריקא. פראפ. איינשטיין גלויבט, אז ד"ר ווייצמאנ'ס בעמיהונגען צו ברענגען צו א פערברייטערונג פון דער יודישער אגענץ וועלען האבען אנ'ערפאלג. דער אויפבוי פון ארץ-ישראל איז אזא גיגאנטישע ארבייט, דאס עס פאדערט די אנשטרענגונג פון גאנצען טראייגטען יודענטום. צוליב דעם דריקט אויס פראפ. איינשטיין זיין וואונש, אז די מיסיע פון ד"ר ווייצמאן זאל געלונגען. עס וואלט געווען א גרויסער פערלוסט זאגט פראפ. איינשטיין ווען די מיינונגס-פערשידענהייטען צוליב דער קאלאניזאציע אין רוסלאנד זאלען שטערען צו קומען צו אנ'אויסגלייך בנוגע דער ארץ-ישראל-ארבייט. הגם פראפ. איינשטיין גלויבט, אז נאר אין ארץ-ישראל קען געשאפען ווערען א בנין, וואס וועט האבען א דויערהאפטען ווערט און אז אלע אינטערנעמונגען אין גלות זענען נאר פאליאטיווען. איז ער דאך געגען דער בעקעמפונג פון די אנשטרענגונגען, וואס ווערען געמאכט, כדי צו קאלאניזירען די יודען אין רוסלאנד. יעדער פאקטאר, וואס ברענגט א פערשטארקונג פון יודישען פאלק אפילו נאר אין מאראלישען הינזיכט האט זיין בערעכטיגונג.

בשום אופ'ן דארף מען נישט פעריגרען דעם מוט צוליב דעם צייטווייליגען קריזיס אין ארץ-ישראל. דער קריזיס אין ארץ ישראל איז א פועל-יוצא דערפון, וואס א גרויסע צאהל יודען פון פוילען האט איינגעוואנדערט קיין ארץ-ישראל צוליב דער שווערער לאגע אין פוילען. ארץ-ישראל האט אבער נישט געקענט אויפנעהמען אזא גרויסע צאהל איינוואנדערער.

באקאנטמאכונג

די בעריהמטע פירמע „נארדיא-האווע"

„NORDIA-HAWE"

עמפפעהלט טעגליך פרישע | עמפפעהלט טעגליך פרישע

פיטלינגען

צום פרייז פון 4.40 פרא קיסטע. צו בעקומען אין לאדז

זאווארזנא 20 און אויך גינזבערגס פלאץ

פערטרעטער אויף לאדז בלאזענשטיין.

697

צום שאנד-סלופ!

צוליב דער אויפקלערונג פון יודל לובאכינסקי אין „פאלקסבלאט" נומ' 254 שטעלען מיר דעם געוואנטען

לובאכינסקי צום שאנד-סלופ!

דעם 19. אקטאבער ד. י. האט יודל לובאכינסקי מיט נאך איינצע פערזאן פון דער חברה תנ"ך איינגעגעבען צום „קאמיסאריאט זשאנדו" א מסירה, אז אין דער תלמוד תורה ווערט געדאווענט שבת אהן פאליציייאישע ערלויבניש, ווייסענדיג, אז די הויפט-עקזיסטענץ פון דער תלמוד תורה בעשטעהט פון די נדרים פון די מתפללים.

מיר פאדערן אויף נאכאמאל דעם געוואנטען לובאכינסקי מיט די א בריגע אונטערשרייבערס

צו א דין-תורה,

וועלכע זאל זיין זונטאג, דעם 14. נאוועמבער, 11 א זייגער, פארמיטאג ביים ראבינאט פון דער לאדזשער יודישע קהלה.

עס איז פאר אונז א פחיתת הכבוד מיט דעם געוואנטען לובאכינסקי אין ווייטערער פאלעמיק זיך אריינצולאזען.

696

די פערוואלטונג פון דער ישיבת

„אהבת תורה"

שרה בזיזינסקי, לודז

ד"ר אלכסנדר שווארץ, זגרז

מארשים

כסלו, תרפ"ז.

693

עס הערט נעווכט

א טיכטיגער

קראפט-זאכען-

מייסטער.

אפ אונטער „Majster".

רעגירונגס-קרעדיטען פאר יוד. האנדווערקער.

וועגען די נויטען און בעדערפענישען פון לאדזער יודישען האנדווערקערטום האט מען זיך נעכטען בעראטען.

קאנפערענץ אויף פאלודנאווא 4.

אויף נעכטען האט די פערוואלטונג פון צענטראלען האנדווערקער פערבאנד (פאלודניאווא 4) צוזאמענגערופען א קאנ-פערענץ פון 28 האנדווערקער-פעראיי-נען, כדי צו בעהאנדלען די איצטיגע לאגע פון די האנדווערקער און צו בע-טראכטען דעם פערטיילונגס אופן פון די הלואות, וואס די רעגירונג האט בעשטימט פאר די האנדווערקער. דעם פארזיץ האט געפיהרט דער מיטגליד פון דער צענטראלער האנדווערקער עקזעקוטיווע אין ווארשא ה' בוים;

דאס ערשטע ווארט בעקומט ה' אר-דינאנס. אין א לענגערער רעדע שטעלט ער זיך אפ אויף דער לאגע פון די האנדווערקער און די פערספעקטיווען פון דער איצטיגער צייט. ער ווייזט אן, אז די איצטיגע רעגירונג האט אויפ-געפאסט די ראל, וואס די האנדווער-קער שפילען אין ווירטשאפטליכען לע-בען פון לאנד און זי האט איינגעזעהן, אז פון רואינירען דעם יודישען האנד-ווערקער וועט ליידען דאס גאנצע ווירטשאפטליכע לעבען. די רעגירונג האט אריינגעטראגען ענדערונגען אינ'ם פראיעקטירטען צעכען-געזעץ, אזוי אז ער איז שוין כמעט אננעמבאר; די האנדווערקער זענען בעפרייט גע-ווארען פונ'ם אומזאץ-שטייער און פאר די האנדווערקער איז בעשטימט גע-ווארען א רעגירונגס-קרעדיט. די קרע-דיטען זענען פאראויסגעזעהען אויף 50 מיליאן זל. די איצטיגע 2 מיליאן זל. וואס זענען איצט פערטיילט גע-ווארען זענען נאר א התחלה.

די הלואות פאר די האנדווערקער זענען בעשטימט אויף: 1) אויסצובעסע-רען די ארבייטס-ווארשטאטען און מא-כען אינוועסטיציעס, די דאזיגע קרע-דיטען זענען בעשטימט אויף 30 חדשים; 2) צו פערבילינגערן די פראדוקציע און 3) צו לינדערען די ארבייטסלאזיגקייט. די קרעדיטען פאר די אנדערע 2 קא-טעגאריעס ווערען געגעבען אויף 3 חדשים און קענען פערלענגערט ווערען ביז אויף 9 חדשים. די קרעדיטען פאר די יודישע האנדווערקער בעקומט פון דער פ. ק. א. די צענטראלע קאאפעראַ-טיווע באנק אין ווארשא און פערטיילט זיי צווישענדי יודישע בענק פאר די האנד-ווערקער. ער שטעלט זיך אפ אויף דער געשיכטע פון דער האנדווערקער-באנק, וואס עקסיסטירט שוין זייט $1^1/_2$ צעהנד-ליג יאהרען. פאר'ן קריג זענען אין לאדז געווען 9 קאאפער בענק. איצט זענען געבליבען 2. די ווארשאווער צענט-ראלע האט געווירקט, אז אין דער באנק זאלען אנגענומען ווערען נישט נאר האנדווערקער. אבער נאכדעם ווי ס'האבען זיך אין לאדז געגרינדעט א קאאפעראטיווע קליינהענדלער באנק (אגראדאווא 10) פאר בעמיטעלטע סוחרים (פעטריקאווער 41) נעהמט איצט אן די באנק ווידער איהר אייגענטליכען האנד-ווערקער כאראקטער די פ. ק. א. האט פארגעשריבען, אז ס'זאלען געפיהרט ווערען ספעציעלע רשימות פון די האנדווערקער הלואות. לאדז האט שוין די ערשטע 25 טויזענד זלאטעס און וועט באלד בעקומען ווייטערדיגע ראטעס.

דער רעדנער געהט דאן איבער צו דעם בריף פון א גרופע פעראיינען, וואס האבען פערעפענטליכט א פאמפלעט געגען דער האנדוו.-באנק. ער ווייזט אן, אז פון די 13 אונטערגעשריבענע האבען זיך שוין פיל צוריקגעצויגען. מ'האט פשוט בענוצט זייערע נעמען אהן זייער וויסען און ס'זענען געבליבען נאר די לוין-וועבער, שוסטער, שניידער, כאלופ-ניקעס און בעקער.

דער צווייטער רעדנער דאזאר האפ-מאן דערצעהלט, אז אין דער געשיכטע פון דער באנק זענען געווען מאמענטען, ווען מ'האט געטראכט איינגאנצען ליק-ווידירען די באנק. מיט פערזענליכע הלואות פון איינצעלנע מיטגלידער איז זי אויסגעהאלטען געווארען און איז איצט אויסגעוואקסען געווארען אין אזא שטאר-קער האנדווערקער-פאזיציע. איצט וויל די רעגירונג געבען הלואות, אבער זי וויל זיי האבען געזיכערט און גיט זיי איבער אין די בענק. די באנק וועט ארויסגעבען הלואות פאר אלע האנד ווערקער אונאפהענגיג פון זייער בע-ציהונג צו דער באנק.

ס'רעדען נאך די ה"ה: רוזשאנסקי און שווארצבארט. א ספנסאציע רופט ארויס די ערקלערונג פון ה' זשעמביג-סקי. פארזיצער פון בעקער - מייסטער-פעראיין, אז די אונטערשריפט אונטער דעם בריף פון דער צענטראלע אויף זאוואדזקא 5 איז געגעבען געווארען אהן דעם וויסען פון פעראיין, און אפילו פון דער פערוואלטונג. ס'האבען דאס געטון 2 – 3 פערזאן אויף זייער אייגענער אחריות. די דאזיגע ערקלע-רונג וועט דער פעראיין אויך אפגעבען אין דער פרעסע.

ה' הערשקאוויטש אין נאמען פון טישלער-פעראיין קלערט אויף, אז זייער אונטערשריפט איז געגעבען געווארען אהן זייער וויסען. ער ערקלערט, אז זיי האבען צוטרוי צו דער באנק, וועלכע גיט קרעדיטען פאר אלע האנדווערקער.

אן'עלטערער האנדווערקער, וואס וואוינט שוין אין לאדז עטליכע און דרייסיג יאהר, דערצעהלט וועגען דער אונבעהאלפענער לאגע פון די האנדווער-קער פריהער און איצט בעת דער גע-ענדערטער לאגע האבען זיי בעקומען זייער אייגענע היים. ער לעגט פאר, אז ס'זאל צוזאמענגערופען ווערען א קלענערע קאנפערענץ צו 1–2 פאר-שטעהער פון יעדער פערוואלטונג, כדי צו בעהאנדלען דעם אופן פון פערטיי-לען די קרעדיטען.

מיט א שארפער רעדע געגען ה' אר-דינאנס טרעט ארויס ה' פערלע (שוס-טער) ער ווארפט פאר, אז די האנד-ווערקער-באנק בעציהט זיך שלעכט צו די שוסטער.

ה' וויינגארטען ערקלערט אין נאמען פון די שניידער, אז זיי האבען זייער אונטערשריפט אונטער'ן בריף פון דער צענטראלע אויף זאוואדזקא 5 נישט גע-געבען, ער ערקלערט, אז די שניידער האבען צוטרוי צו דער באנק. נאכדעם שטעלט ער זיך אפ אויף דער בעדיי-טונג פון דער קאאפעראציע בכלל און פאדערט אויף די האנדווערקער צו פערשרייבען זיך אין זייער באנק.

מיט א לענגערער רעדע טרעט ארויס אין נאמען פון די שטיקער-מייסטער ה' בעריקאוויטש. ער ווייזט-אן, אז זייער קאאפעראטיוו פערקויפט רויה-שטאפען מיט 8 פראצ. ביליגער, ווי אין דער גאנצער שטאדט. דאס האט א קאלאסא-לע בעדייטונג, ווייל די פאבריקאנטען פערקויפען אפט אויסארבייטונגען נאר מיט 5 פראצ. ריוח. דער קאאפעראטיוו מאכט איצט אומזאץ 100,000 זל. א חודש הגם ס'פעהלען אויס רויה-שטאפען אין שטאט. דאס אלץ איז ערמעגליכט גע-ווארען נאר א דאנק דער האנדווערקער-באנק.

נאכדעם, ווי ה' ארדינאנס ענטפערט די רעדנער ווערט איינשטימיג אנגענו-מען די פאלגענדע רעזאלוציע: די פער-זאמלונג, וואס איז פארגעקומען מיט'ן אנטייל פון פערטרעטער פון 28 האנד-ווערקער-פעראיינען, אויסהערענדיג דעם בעריכט וועגען דער רעגירונגס-הלואה פאר די יודישע האנדווערקער, נעהמען אן פאלגענדע רעזאלוציע:

1) די סומע, וועלכע ס'איז צוגעטיילט געווארען פאר די יודישע האנדווערקער איז ווייט נישט בעפרידיגענד. מיר זע-העו אבער אין דעם א גוטע התחלה און א נייע ווענדונג פון דער רעגירונג צו דער יודישער געזעלשאפט און בפרט – דעם ערשטען שריט צו העלפען דעם יודישען האנדווערקער צוליב וואס די היינטיגע פערזאמלונג דריקט אויס איהר צופרידענהייט; גלייכצייטיג דריקט די פערזאמלונג אויס די האפנונג, אז די רעגירונג וועט סיסטעמאטיש ענטוויק-לען איהר אקציע פון אונטערשטיצען די יודישע האנדווערקער מיט'ן נויטי-גען קרעדיט.

2) ס'ווערט בעשלאסען צוזאמענצורו-פען אין די נאהענסטע טעג א פער-זאמלונג פון פערטרעטער פון אלע פעראיינען כדי אויסצוארבייטען דעם פערטיילונגס-מאדוס.

3) די פערזאמלונג טראגט ארויס איהר שארפסטען פראטעסט געגען דעם אומפעראנטווארטליכען פאשקוויל, וואס א גרופע מענשען האבען פאלשענדיג אונטערשריפטען זיך ערלויבט צום שא-דען פון דעם האנדווערקערטום און בע-צייכענט זיי אלס שונאים און פערטעטער פון האנדווערקערטום.

מיטינג אויף פיעטריקאווער 101.

(–) אין לאקאל פון די יודישע פאלקס-סקוילען (פיעטריקאווער 101) איז נעכ-טען פארגעקומען א מיטינג פון האנד-ווערקער, וועלכער איז גערופען געווא-רען דורך דער ארגאניזיר-קאמיסיע פון די פעראיינען: לוין-וועבער, בעקער, שוסטער-מייסטער און מאגאזין-שניידער.

אויף דעם מיטינג איז ארומגערעדט געווארען די פראגע פון דער פעראיי-ניגונג פון די לאדזער יודישע האנד-ווערקער און די פראגע פון פונאנדער-טיילען די קרעדיטען, וואס די יודישע האנדווערקער האבען בעקומען פון פ. ק. א.

דעם מיטינג, צו וועלכען עס איז גע-קומען א גרויסער עולם, האט געעפענט ה' גאלדבערג, וועלכער האט געגעבען א ווארט דעם ה' פינגערהוט צו א בע ריכט וועגען דער לעצטער פלענאר-זיצונג פון צ. ק. פון די פעראייניגטע יודישע האנדווערקער.

נאכ'ן בעריכט ענטוויקעלט זיך א לאנגע דיסקוסיע וועגען דער לאגע פון די יודישע האנדווערקער בכלל און וועגען דעם אופן, ווי-אזוי עס דארף פער-טיילט ווערען דער קרעדיט פון פ. ק. א.

די ה"ה לעווי, מאנדעלמאן, ליטוואק, שולץ און אנדערע ווייזען אן, אז שול-דיג אין דער צושפליטערונג פון די יו-דישע האנדווערקער אין לאדז איז די האנדווערקער - צענטראלע אויף פאלו-דניאווא 4. זיי גרייפען-אן די פיהרער פון דער דערמאנטער צענטראלע, וועל-כע זיי בעשולדיגע אין פארטיי-פאליטיק און נישט וועלען דערלאזען צו דער פעראייניגונג: זיי קריטיקירען אויך שארף די טעטיגקייט פון דער קאאפע-ראטיווער האנדווערקער-באנק, וועלכע איז, לויט זייער מיינונג, נישט קיין האנדווערקער-אינסטיטוציע און בעפרי-דיגט נישט די אינטערעסען פון די לאד-זער האנדווערקער.

די ה"ה כאלמסקי און מארטקעוויטש פרובען צו פערטיידיגען די האנדווער-קער-באנק און ווייזען אן אויף זייער ערפאלגרייכע טעטיגקייט לטובת די יו-דישע האנדווערקער אין לאדז.

דער פארשטעהער פון די לוין-ווע-בער ווארפט אויך די גאנצע שולד פון דער צעריסענקייט פון די האנדווער-קער אויף פאלודניאווא 4, ער רופט די האנדווערקער ארויסצוטרעטען סיי פון זאוואדזקא 5, סיי פון פאלודניאווא 4 און גרינדען די פעראייניגטע יודישע האנדווערקער-צענטראלע.

מיט א לענגערער רעדע וועגען דעם מהות פון דעם יודישען האנדווערקער-לעבע טרעט ארויס אדוו. ווייצמאן. ער רופט אויך צו פעראייניגונג. נאך דער שלוס-רעדע פון ה' באלבערישסקי ווערען אנגענומען פאלגענדע רעזאלו-ציעס:

1) די פערזאמלונג קאנסטאטירט, אז די פעראייניגונג פון די האנדווערקער איז נישט צושטאנד געקומען נאר צו-ליב דעם סאבאטאזש פון פאלודניאווא 4). און רופט די נייע ארגאניזאציע-קאמיסיע ווייטער צו פיהרען די ארבייט צו פער-אייניגען די לאדזער יודישע האנדווער-קער. 2) די פערזאמלונג בעשטעטיגט די רעזאלוציע וועגען דער האנדווער-קער-באנק און קאנסטאטירט, אז זי בעפרי-דיגט נישט די אינטערעסען פון די יו-דישע האנדווערקער, שטעהט נישט אויף דער געהעריגער הויך און איז נישט קיין אינסטיטוציע פאר האנדווערקער-קרעדיט און 3) כדי צו פערטיילען די קרעדיטען פון דער פ. ק. א. דארף תיכף געשאפען ווערען א נייע האנד-ווערקער-פינאנציעלע אינסטיטוציע, וועל-כע זאל שטעהען אונטער דער דירעק-טער השגחה פון די פארשטעהער פון אלע יודישע האנדווערקער אין לאדז.

רעזולטאט פון די וואהלען צו דער קר.-קאסע.

25 פראצענט בערעכטיגטע זיך בעטייליגט.

ווארשא, 7 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) דער היינטיגער טאג אין ווארשא, איז אדורך אונטער'ן צייכען פון די וואהלען צו דער קראנ-קען-קאסע. די ארגאניזאציע פון די וואהלען איז געווען א גוטע, די וואהל-אגיטאציע – זעהר א לעבעדיגע. אין א גאנצער רייה ערטער איז געקומען צו אינצידענטען צווישען דער פאליציי און די אגיטאטארען פון דער ליסטע נומ. 6 (לינקע אפאזיציע). 150 אגיטאטארען פון דער דאזיגער ליסטע זענען ארעס-טירט געוואָרען.

ס'זענען אויך ארעסטירט געווארען עטלי-כע צעהנדליג אגיטאטארען פון „בונד", וועלכע זענען אבער נאך אינטערווענ-צען פון ראטמענער בעפרייט-געווארען.

ווארשא, 7 (טעלעפ. פון אונזער קארעספאנדענט) 12 א זייגער ביינאכט. דער גענויער רעזולטאט פון די וואה-לען צו דער ווארשאווער קראנקען-קאסע איז נאך נישט בעקאנט. ס'איז נאר בע-קאנט א פראוויזארישער רעזולטאט פון דער צעהלונג אין 8 ביוראען. ס'איז אבער שוין בעוואוסט, אז דעם ערשטען ארט פערנעהמט ליסטע נומער 6 (לינקע אפאזיציע).

אויף מאקאטאוו איז אויס'ן גרונד פון דעם וואהל-קאמף געקומען צו א שיסעריי. א כ. ד.'עק, האט געשאסען פון א רעוואלווער אויף א פ.פ.ס'אוויעץ און איהם שווער פערוואונדעט.

ווארשא, (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) 2 א זייגער ביינאכט. ביז איצט איז שוין כמעט בעקאנט דער רעזולטאט פון אלע 26 וואהל-ביורא'ען. דער רעזולטאט שטעלט זיך פאר אזוי:

לינקע אפאזיציע	– 10,000	שטימען.
פ. פ. ס.	– 8,000	"
כ. ד.	– 6,000	"
„בונד"	– 3,000	"
„פועלי-ציון"	– 1,200	"
פועלי-אגודת-ישראל	– 180	"

בכלל האבען זיך אין די וואהלען בעטייליגט ביז 25 פראצענט פון אלע וואהל-בערעכטיגטע.

בעזוך פון קאלאנער ווערזשוואוד אין ציוניסטישע עקזעקוטיוו אין ירושלים.

ירושלים. (י.ט.א.) דער געווע-זענער ענגלישער מיניסטער און מיט-גליד פון דער לייבאר-פארטיי קאלאנעל ווערזשוואוד האט בעזוכט, צוזאמען מיט זיין פרוי, דער נציב העליון לארד פלומער, דעם הויפט-סעקרעטאר פון דער רעגירונג סיימס, דעם ציוניסטישען עקזעקוטיוו און דעם העברעאישען אוני-ווערזיטעט.

דער נייער גובערנאטאר פון דעם דיסטריקט ירושלים-שטאט.

ירושלים, (י.ט.א.) ווי עס מעלדעט די אראבישע צייטונג „מעראט על שערק", איז אלס גובערנאטאר פון דעם בעזונדערען דיסטריקט ירושלים-שטאט פארגעזעהען מאיאר קייזראמש, דער וויצע-גובערנאטאר פון צפון-דיסטריקט, וואס איז נישט לאנג צוריקגעקומען פון ענגלאנד.

מאריץ פרידמאן, דער ראבינער פון לינץ געשטארבען.

וויען. (ימ"א). דעם 1-טען נאוועמ-בער איז געשטארבען אין עלטער פון 90 יאהר דער לאנגיעהריגער ראבינער פון דער לינצער קהלה מאריץ פרידמאן. ראבינער פרידמאן האט געשטאמט פון א רבנ'ישער משפחה. נאכדעם ווי ער האט געענדיגט די ישיבה אין פרעסבורג איז ער געווען רב אין וויען און שפע-טער אין לינץ. העכער 40 יאהר איז ער געווען מיטגליד פון לאנד-שול-ראט און אין קורצען האט ער געזאלט בעקו-מען אן אויסצייכנונג פון בונדעס פרעזי-דענט. זיין טויט האט ארויסגערופען א טיפען טרויער אין דער יידישער קהלה אין לינץ.

קאנפערענצען וועגען דער טעטיגקייט פון קאמי-טעט פאר סיריען און ארץ-ישראל.

פאריז, (יט"א) דער אויסערן-מיניס-טער בריאן האט אפגעהאלטען א רייה קאנפערענצען מיט'ן ענגלישען הויך-קאמיסאר אין עגיפטען, לארד לאיד, מיט'ן אויסערן-מיניסטער פון דער עגיפ-טישער רעגירונג סאריף פאשא און מיט דעם ענגלישען באטשאפטער לארד גרי.

די קאנפערענצען האבען געהאט א שייכות מיט דער טעטיגקייט, וואס דער סיריש-ארץ-ישראלדיגער קאמיטעט האט ענטוויקעלט די לעצטע צייט אין סיר-יען. ווי בעקאנט איז דער זיץ-ארט פון סיריש ארץ-ישראל'דיגען קאמיטעט אין קאירא.

„נייער פאלקסבלאט"

אין סכנה
די פרייהייט פון וואָרט.

עהערנבערגען איז פערעפענטליכט געוואָרען און שוין היינט הויבט אָן גילטען א דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט מיט'ן כוח פון א געזעץ, וואָס גיט א בעוואַלטיגען קלאַפּ איינעם פון די יסודות פון די קאָנסטיטוציאָנעל גאַראַנטירטע פרייהייטען — דער פרייהייט פון וואָרט, פון דער פרעסע.

דער דעקרעט זעהט פאָרויס די גאַוואַלדיג הויכע שטראָף פון 300 ביז 10,000 זל. (אָדער 10 טאָג ביז 3 חדשים אַרעסט) פאַר דעם, וואָס וועט עפענטליך, אָדער אין דרוק בעוואוסטזיניג פערשפרייטען נישט-ריכטיגע אָדער פערדרעהטע ידיעות, וואָס קאָנען אויסשאַדען די אינטערעסען פון דער מלוכה, וועגען א געפאַהר, וואָס דראָהט דער מלוכה און בעזונדערס וועגען א געפאַהר, וואָס דראָהט דער קאָנסטיטוציאָנעלער אָדער געזעלשאַפטליכער אָרדנונג, אפילו ווען ער וועט די ידיעה אָנגעבען אַלס קלאַנג.

„אויב די ידיעה וועט געגעבען ווערען צוליב נאַכלעסיגקייט ווערט דער שולדיגער בעשטראָפט ווערען מיט 100 ביז 3000 זל., אָדער פון 3 טאָג ביז א חודש אַרעסט".

א שטראָף פון 100 ביז 5000 זל. אָדער אַרעסט פון 3 טאָג ביז 6 וואָכען (50 ביז 2000 זל. אָדער 1 טאָג ביז 2 וואָכען אין פאַל פון „נאַכלעסיגקייט") איז פאָראויסגעזעהן פאַר פערשפרייטען בעאונרואיגענדע ידיעות וועגען דער טעטיגקייט פון די מלוכה-אָרגאַנען, אָדער זייערע פערטרעטער. די רשימה פון די „מלוכה-פערטרעטער" געהט אַרום דעם מלוכה-פרעזידענט, די מיניסטאָרען, ריכטער און בעאַמטע, וועלכע זענען בערופען אַרויסצוגעבען פעראָרדנונגען, בעפעהלען און פערבאָטען.

נישט אַריינגעהענדיג אין א ברייטערען אַנאַליז פון דעם דאָזיגען דעקרעט, איז נויטיג אָנצווייזען בלויז אויף דריי מאָמענטע; בעשטראָפט וועלען ווערען ידיעות, ערשטענס, וואָס קאָנען אַרויפרופען בעאונרואיגונג, צווייטענס, ידיעות, וואָס וועלען אָנגעגעבען ווערען אפילו אַלס קלאַנגען, דריטענס, וואָס קיין שום פערענטפערונג פון פערזוכען, פון אונפאָרזיכטיגקייט נישט גילטען.

די פרעסע, אַז דער וויכטיגסטער בעוועגער פון אונזער געזעלשאַפטליכען און פאָליטישען לעבען ווערט אַזוי אַרום אינגאַנצען איבערגעגעבען דעם ווילקיר פון די אַלע, וואָס האָבען דאָס רעכט צו בעפעהלען און צו פערוואַלטען. זיי וועלען קאָנטראָלירען די ריכטיגקייט, אָדער נישט ריכטיגקייט פון דער ידיעה, ד. ה. די פרעסע ווערט אין איהר אינפאָרמאַציאָנס-דיענסט אָנגעוויזען אויפ'ן חסד פון דער אַדמיניסטראַציע: א ידיעה וואָס וועט דורך איהר אָנערקענט ווערען פאַר פאַלש, וועט אויפ'ן שטרענגסטען אופן בעשטראָפט ווערען.

דאָס איז אַנ'אופן פון קאָנטראָל און רעפרעסיע בנוגע דער פרעסע, וואָס קאָן ביי דער „נצחעריגער" אָנווענדונג מאַכען צוניכטע יעטוועדען בעגריף פון פרעסע-פרייהייט.

אויף דעם דאָזיגען דראַקאָנישען דעקרעט קאָן מען צום בעסטען זעהן די רעזולטאַטען פון דער געזעצגעבונג, וואָס ווערט געמאַכט בחדרי חדרים, אָהן קאָנטראָל פון דער עפענטליכער מיינונג.

דער דעקרעט האָט געטראָפען ווי א באָמבע די עפענטליכקייט און האָט שוין אַרויסגערופען א גרויסע און גערעכטיגטע צעמפערונג. קיינער האָט נאָך נישט בעוויזען צו נעהמען א וואָרט וועגען דעם דעקרעט, כמעט אַלע אָהן אונטערשיד פרעסע-אָרגאַנען זאָגען איהם אָן א העפטיגען קאַמף. דער דעקרעט מוז רעווידירט ווערען דורך די געזעצגעבערישע אַנשטאַלטען, ווייל אַנדערש שטעהט אין סכנה די וויכטיגסטע גאַראַנטיע פון דער קאָנסטיטוציאָנעלער אָרדנונג — די פרייהייט פון וואָרט. ל.

א גרוס פון טעאפיל אלשאנסקי'ן
ער געפינט זיך אויף האוואנא און איז אויף צרות.

דער קאָרעספאָנדענט פון „קוריער וואַרשאַווסקי" דערצעהלט אינטערעסאַנטע פרטים וועגען זיינער א בעגעגעניש מיט'ן בעריהמטען אָלשאַנסקי'ן, וועלכער האָט געשפּילט אַזאַ גרויסע ראָלע אין שטייגער-פּראָצעס. איינמאָל, ווען ער איז געפאָהרען אויף א האָלענדישער שיף, האָט איהם דער קאַפּיטאַן פון דער שיף געזאָגט, אַז מיט א פּאָר חדשים צוריק האָט ער אויף דער שיף איבערגעפיהרט אָלשאַנסקי'ן קיין האָלאַנד. דער קאָרעספּאָנדענט האָט זיך פעראינטערעסירט און זיין גאַנץ ענערגיע אָנגעקלעגט אויף צו בעגעגענען זיך מיט'ן העלד פון דער אַ'מאָל פּאָפּולער געוועזענער אַפּעראַ. אָט וואָס ער דערצעהלט וועגען זיינע אַרומוואַנדערונגען און וועגען אָלשאַנסקי'ן גופא.

די שטאָדט האַוואַנאַ אויפ'ן אינזעל קובאַ האָט א בעפעלקערונג פון א 600 טויזענד מענשען. קיין פּוילישע אָרגאַניזירטע גרופּע איז דאָרט נישטאָ. האָב איך אָנגעהויבען זוכען צווישען די לעמבערגער יודען, וועלכע פערקעהרען מיט די אוקראַינער און פּאָליאַקען. איך האָב ענדליך אָנגעטראָפען אַזעלכע, וועלכע האָבען זיך צוזאַמענגעטראָפען מיט אָלשאַנסקי'ן. אָבער איהם גופא האָב איך נישט געקענט כאַפּען. מען האָט מיר דערצעהלט, אַז ער איז זעהר פריינדליך אויפגענומען געוואָרען דורכ'ן אוקראַינישען קאָמיטעט, ער האָט אָבער דאָרט עפּעס צוגעלקח'נט און האָט פערלוירען זיין פּאָסטען. האָט ער זיך געלאָזט נייען א קאָזאַקישען אוניפאָרם און גענומען אויסטרעטען אין די אָרטיגע דאַנסינגס. נאָר קיין בעזונדערען ערפאָלג האָט ער נישט געהאַט. איז ער געוואָרען א טאַנץ-לעהרער.

האָב איך איהם אָנגעהויבען אַרומזוכען צווישען די טענצערס. איינמאָל האָט מען מיר ביי א יודישען שוסטער איבערגעגעבען, אַז אָלשאַנסקי איז געווען דאָ. ווען ער האָט זיך דערוואוסט, אַז כ'זוך איהם אַרום (כ'האָב זיך פאָרגעשטעלט פאַר א ווייסרוסיש-ליטווישען זשורנאַליסט) האָט ער זיך פעראינטערעסירט צי ער וועט עפּעס קאָנען פערדינען און האָט צוגעזאָגט צו קומען אין א בעשטימטער שעה.

ער איז ווירקליך געקומען. א נידריגער קליינער ברונעטער יונגערמאַנטשיק מיט א ברוינעם געזיכט און א נידריגען שטערען, שמאָלע ליידענשאַפטליכע ליפּען, דינע גאָלבער מיט פינקלדיגע אויגען. זיין גאַנצען מעי האַלטען זיך איז א געמיש פון חוצפּה און שרעקעוודיגקייט. זיינע אומרוהיגע בעוועגונגען און בליקען מאַכען שמאַרקער דעם איינדרוק פון ווילדקייט און שוואַכקייט.

באַלד ווי מיר געהען אַרויס, דערצעהלט ווייטער דער קאָרעספּאָנדענט, הויבט ער מיך אָן עקזאַמינירען און אַזוי ווי איך קען גוט די פעראַהלטענישען אויף די פּוילישע מזרח-קרעסען, האַלט איך נאַטירליך לייכט אויס דעם עקזאַמען. ער בערוהיגט זיך, רופט צו זיך צו א הויכען דראַב און שיקט איהם אַפּ (דאָס איז מען לייב היטער, קלערט ער מיר אויף).

מ'איז אַריין אין א דריטראַנגיגער קנייפּע וואו אָלשאַנסקי מיט זיין פיל טרינקען האָט אויף זיך געצויגען די אַלגעמיינע אויפמערקזאַמקייט (דאָ טרינקט מען ווייניג) און אָלשאַנסקי האָט אָנגעהויבען זיינע דערצעהלונגען. ער דערצעהלט פיל גוזמאות וועגען זיין טעטיגקייט ביז'ן אַטענטאַט. וועגען אַטענטאַט גופא דערצעהלט ער דאָס, וואָס ס'איז שוין כמעט בעוואוסט געווען פון פריהער. אַגב, דערצעהלט ער, אַז נאָכ'ן אַטענטאַט האָט מען איהם פערהאַלטען אויף דער באַהן, נאָר ער האָט זיך אויסגעדרעהט און אַנטלאָפען.

בעת ס'איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס האָט סעוועריוק'ס פּאַרטיי אין דייטשען פּאַרלאַמענט געפאָדערט, אַז מ'זאָל מיך אַרויסגעבען, — דערצעהלט ווייטער אָלשאַנסקי — און כ'האָב געמוזט פערלאָזען דייטשלאַנד. מ'האָט מיך אַרויסגעשיקט קיין מעקסיקאָ, אָבער אונטערוועגס האָט מען מיר דערצעהלט, אַז מעקסיקאָ קען מיך אויסליווערען פּוילען, און איך האָב בעשלאָסען צו בלייבען דאָ אין האַוואַנאַ. דאָ לעבט זיך מיר שלעכט, כ'עס נישט אַמאָל צו 3 טאָג נאָכאַנאַנד. פאָהרען אין אַמעריקאַ האָב איך מורא. ווייל דאָרט לעבען פיל פּאָליאַקען. דער אוקראַינער דעלעגאַט אין קאַנאַדע, קורידיק, האָט צוגעזאָגט צושיקען 200 דאָלאַר א חודש, האָט זיי אָבער קיינמאָל נישט געשיקט.

אָלשאַנסקי ווערט שוין שכור. ער דערצעהלט, אַז זיינע א באַבע האָט חתונה געהאַט פאַר א פּוילישען קעניג..

צום סוף האָט דער קאָרעספּאָנדענט פון „קוריער וואַרשאַווסקי" איהם אויסגעזאָגט דעם אמת, אַז ער איז א פּוילישער זשורנאַליסט און געלאָזט אָלשאַנסקי'ן אַ שכור'ען אויפ'ן ברעג ים.

ס'איז צייט צו פערברייטערען די „אגענץ".
דר. ווייצמאַן וועגען זיין טעטיגקייט אין אַמעריקאַ.

ניו-יאָרק, (י. ט. א.) דער פאָרשטעהער פון יט"א האָט געהאַט א געשפּרעך מיט ד"ר ווייצמאַן גלייך נאָכדעם, ווי ער איז אָנגעקומען קיין אַמעריקאַ. ד"ר ווייצמאַן האָט ערקלערט, אַז ער האָפט, אַז דאָס גאַנצע אַמעריקאַנער יודענטום וועט מיטהעלפען דעם אויפבוי פון ארץ-ישראל. דער ווילען און די אַקטיוויטעט פון דעם גרויסען און וויכטיגען טייל פון יודישען פאָלק וועט ברענגען דערצו, אַז עס וועלען בעזייטיגט ווערען אַלע שוועריגקייטען, וועלכע די ציוניסטען טרעפען נאָך אויפ'ן וועג. ד"ר ווייצמאַן האָט ווייטער ערקלערט, אַז ער געפינט איין, דאָס איצט איז פאַראַן א מעגליכקייט צו פערברייטערען די „יודישע אגענץ" דורך אַריינציהען די נישט-ציוניסטישע עלעמענטען, וואָס האָבען דעם גוטען ווילען אונטערצושטיצען די אויפבוי-אַרבייט אין ארץ-ישראל.

דער ערשטער אַרויסטריט פון ד"ר ווייצמאַן בעת זיין איצטיגען ווייל(ען) אין אַמעריקאַ איז פאָרגעקומען אויף דער קאָנפערענץ פון „מזרחי", דעם 3-טען נאָוועמבער אין וואַשינגטאָן. אויף דער קאָנפערענץ אין באָסטאָן דעם 21-טען נאָוועמבער וואָס וועט זיין די התחלה פון דער גרויסער פעראייניגטער קאַמפּאַניע צו שאַפען 7 און א האַלבען מיליאָן דאָלאַר פאַר ארץ-ישראל, וועט ד"ר ווייצמאַן אָפּגעבען א בעריכט וועגען דער פּאָליטישער לאַגע אין ציוניזם און וועגען איצטיגען צושטאַנד פון ארץ-ישראל אויפבוי.

די האר שטעלען זיך קאפויער.
שוידערליכע מעשים פון א רומענ'שער גזלנים-באנדע.

די טעג האָט זיך פאַר דעם מיליטערישען געריכט פון טשערנאָוויץ אָנגעהויבען א סענסאַציאָנעלער פּראָצעס געגען איינער פון די זעלטענסטע גזלנים-באַנדעס, וועלכע האָט, אָנהויבענדיג פון יאָהר 1922 ביז צום יאָהר 1926 געוואָרפען א שרעק דורך איהרע גרויזאַמע מעשים אויף דער יודישער בעפעלקערונג פון די קלענערע שטעטלעך און דערפער, וואָס ליגען אַרום כאָטינער קרייז אין בעסאַראַביען.

די גזלנים-באַנדע, וועגען וועלכער דער פּראָצעס ווערט פערפיהרט, האָט זיך גערופען, לויט דעם נאָמען פון איהר הויפּט אָנפיהרער, באַרבוצאַ-באַנדע.

די דאָזיגע באַנדע האָט אויף איהר געוויסען מעהר ווי הונדערט פערברעכענס. צווישען זיי איבער פופציג רויב-איבערפאַלען, א דרייסיג גרעסערע גנבות און מעהרערע מאָרדפאַלען.

יאָהאַן באַרבוצאַ, דער אָנפיהרער פון דער באַנדע, איז געווען א פינסטערער פערשוין, וואָס קיין שום פערברעכען האָט איהם נישט געקענט אָפּשרעקען. ער איז בעריהמט געוואָרען דורך די גרויזאַמקייטען, מיט וועלכע ער פלעגט בעהאַנדלען זיינע קרבנות. פון רחמנות אָדער ריקזיכט האָט באַרבוצאַ קיינמאָל נישט געוואָלט וויסען, איהם האָט נישט געקאָנט ריהרען נישט דאָס וויינען און בעטען פון וועהרלאָזע פרויען, וועלכע ער פלעגט פייניגען ביז אין טויט אַריין און נישט דאָס יאָמערען פון קליינע קינדער, וועלכע ער האָט אָפט מיט א סאַדיסטישער אויפגערעגטקייט געמאַטערט און געפלאָגט ביז צו חלשות.

יאָהאַן באַרבוצאַ האָט דורך זיינע גרויזאַמקייטען געוואָרפען א פחד נישט נאָר אויף דער אַרומיגער בעפעלקערונג, נאָר אפילו אויף זיינע איינענע מיטהעלפער, וועלכע האָבען אויס מורא פאַר זיין שטראָף נישט געוואַגט צו פּראָטעסטירען געגען די ווילדע מעשים, וואָס ער פלעגט אויסטראַכטען פאַר זיינע קרבנות.

כדי צו געבען דעם לעזער א קליינעם בילד פון באַרבוצאַ'ס גרויזאַמקייטען, איז נויטיג איבערצוגעבען בלויז צוויי פאַקטען פון באַרבוצאַ'ס מעשים, ווי עס האָט זי געשילדערט דער פּראָקוראָר אין זיין בעשולדיגונגס-רעדע.

לויט דער דער דאָזיגער שילדערונג, האָט דער צוואַנציג-יעהריגער באַרבוצאַ בראש פון זיין באַנדע, וואָס איז בעשטאַנען לערך פון דרייסיג פּערזאָן, אין איינעם פון די לעצטע זומער-אָווענדען אָרגאַניזירט אַנ'איבערפאַל אויף דעם הויז פון פייוועל גאָלדשמידט אין דעם שטעדטעל מיהאַלען.

דער איבערפאַל איז געמאַכט געוואָרען אויף פאָלגענדען אופן:

צוויי א זייגער ביינאַכט, איז באַרבוצאַ מיט זיין באַנדע פאַרמאַהרען צו דעם הויז פון פייוועל גאָלדשמידט. ער האָט אָנגעקלאַפּט אין פענסטער און געפאָדערט, מען זאָל איהם באַלד עפענען די טירען. ווען דער צו-טויט-דערשראָקענער גאָלדשמידט האָט גענומען בעטען ביי באַרבוצען, ער זאָל רחמנות האָבען אויף איהם און אויף זיינע בני-בית, האָט באַרבוצאַ פון דאָס ניי שטרענג בעפוילען, אַז גאָלדשמידט זאָל איהם גלייך עפענען. ווען דאָס איז באַלד נישט געשעהען, האָט באַרבוצאַ געקאָמאַנדעוועט צו זיינע לייט, זיי זאָלען אויסברעכען די טיהרען. עס האָט נישט לאַנג גענומען און באַרבוצאַ מיט זיין חברה האָבען זיך געפונען אין גאָלדשמידט'ס הויז.

דאָס ערשטע האָט באַרבוצאַ געגעבען א וואונק צו עטליכע פון זיינע לייט, מען זאָל גאָלדשמידט'ן און זיין גאַנצען הויז-געזינד, סיי קינדער, בינדען ווי די לעמער, און די געבונדענע זאָל מען אויסלייגען אויף דער פּאָדלאָגע מיט די פּנים'ער צו דער ערד. באַלד ווי דאָס איז געשעהען, האָט באַרבוצאַ מיט א געלעכטער געזאָגט צו צוויי פון זיינע משמשים, זיי זאָלען געבען צו שמעקען די זשידאָנעס ביסעלע „הבדלה".

די צוויי באַנדיטען האָבען שוין געוואוסט וואָס דאָס ווערט מיינט. זיי האָבען אַריינגעבראַכט א קריג מיט נאַפט און אויסגעגאָסען אויף די קליידער פון די געבונדענע. דאַן האָט באַרבוצאַ זעלבסט אַרויסגענומען א פעקעל שוועבעלעך און אונטערגעצונדען די קרבנות.

ווי ברענענדיגע פאַקלען, האָבען זיך די לעבעדיגע קערפּער, אונטער די שרעקליכסטע יסורים און וועהטאָגען, געקאָרטשעט און געוואָרפען אין מורא'דיגע קאָנוואולסיעס, די אויפגעשרייען און די יאָמערליכע קולות פון די ברענענדיגע קרבנות זענען געוועזען אַזוי דערשיטערענד, אַז ביי די באַנדיטען גופא האָט אָנגעהויבען גליווערען דאָס בלוט אין די אָדערן, נאָר איין באַרבוצאַ איז געשטאַנען גאַנץ רוהיג און זיך צוגעקוקט צו דעם גרויזאַמען שפּעקטאַקעל, געבענדיג שטרענגע בעפעהלען די קרבנות נישט אָפּצוראַטעווען.

בעת איינער פון די באַנדיטען האָט נישט געקאָנט צוזעהן די שרעקליכע יסורים פון די האַלב-פערברענטע קרבנות און אָפּגעלאָשען דאָס פייער, האָט באַרבוצאַ איהם פער'משפט צו „שמיץ" פאַר נישט האַלטען קיין דיסציפּלין.

א צווייטער פאַל, וועלכער וואַרפט א נישט קלענערען ליכט אויף באַרבוצאַ'ס גרויזאַמקייט, איז פאָלגענדער:

אויף דעם וועג, וועלכער פיהרט פון ליפּקאַן קיין יעדינעץ, האָט באַרבוצאַ מיט עטליכע פון זיינע לייט אָנגעטראָפען דעם מילנער שמשון גאָנדעלמאַן און סימיאָן קאָלדאַרע. באַרבוצאַ האָט בעפוילען אָפּצושטעלען ביידע פאַסאַזשירען און געפאָדערט, זיי זאָלען באַלד אַרויסגעבען דאָס גאַנצע געלד און די חפצים וואָס זיי פיהרען מיט זיך. בעת גאָנדעלמאַן האָט תיכף געעפענט זיין בייטעלע און באַלד אַרויסגעגעבען דאָס גאַנצע געלד, וואָס ער האָט ביי זיך געהאַט, האָט קאָלדאַרע געפרואווט זיך אַקעגענשטעלען. אויף א וואונק פון באַרבוצאַ'ן איז אָבער קאָלדאַרע באַלד געלעגען א געבונדענער.

בעת דער בדיקה, אין קאָלדאַרע'ס קליידער, האָט באַרבוצאַ געפונען א געלאָדענעם רעוואָלווער. אויפגערעגט איבער דער דאָזיגער חוצפּה, האָט באַרבוצאַ א געשריי געטאָן צו זיין חברה, מען זאָל דעם בחור תיכף „צורעכט" מאַכען. איינער פון די באַנדיטען, באַרבוצאַ'ס בעסטער פריינד, פּרעקאָפּ טאַרטאַקוף, איז צוגעגאַנגען צו קאָלדאַרען, געעפענט איהם דאָס מויל און טאַקע מיט קאָלדאַרע'ס רעוואָלווער אויסגעשאָסען אין מויל אַריין צוויי מאָל און אוועקגעלעגט קאָלדאַרען א טויטען אויף דעם אָרט.

זיך אָפּגעפּאָרטיגט פון דעם דאָזיגען „שטיקעל אַרבייט", זענען די באַנדיטען פערשוואונדען אין דעם נאָהענטען וואַלד און געטיילט מיט דעם ראַק-רויב. דאָ איז אָבער צוליב דעם גערויבטען רעוואָלווער געקומען צו א סכסוך צווישען באַרבוצאַ'ן און זיין פריינד פּרעקאָפּ טאַרטאַקוף. טאַרטאַקוף האָט נעמ-

(ענדע זעה 7-טע זייט).

נייער פֿאָלקסבלאַט
8. נאָוועמבער 1926

דאָס לאָדזשער לעבען

נייער פֿאָלקסבלאַט
8 נאָוועמבער 1926

8
מאָנטאָג
כ
כסלו תרפ"ז

נאָוועמבער
זון-אויפֿגאַנג 6.15
זון-אונטערגאַנג 4,27
לענג פֿון טאָג. 11

קאָנטראָל-פֿערזאַמלונגען.

היינט, מאָנטאַג, דעם 8-טען נאָוועמבער קומען פֿאָר די קאָנטראָל-פֿערזאַמלונגען פֿון די קאַטעגאָריעס A, C, C1 פֿון די פֿערזאָנען, וועלכע האָבן זיך צוליב פֿערשידענע סיבות נישט געשטעלט צו די קאָנטראָל-פֿערזאַמלונגען אין 1925

די קאָנטראָל-פֿערזאַמלונגען וועלען פֿאָרקומען לויט'ן פֿאָלגענדען סדר:

יאָהרגאַנג 1891.

(קאָנסטאַנטינער 81) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Pz–Pi

מאָרגען דינסטאָג — Rn–Ra

יאָהרגאַנג 1892.

(קאָנסטאַנטינער 81) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Pz–Pi

מאָרגען דינסטאָג — Rn–Ra

יאָהרגאַנג 1893

(לעשנאָ 9) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות O–I

מאָרגען דינסטאָג — Ph–Pa

יאָהרגאַנג 1894.

(קאָנסטאַנטינער 62) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Mk-Me

מאָרגען דינסטאָג — Mz–Ml

יאָהרגאַנג 1898.

(סקלאָדאָווער 40) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Mk–Me

מאָרגען דינסטאָג — Mz Ml

צו די פֿערזאַמלונגען דאַרף מען זיך מעלדען פּונקט 9 אַ זייגער אינדערפֿריה טיטנעמענדיג מיט זיך דאָס מיליטער-ביכעל מאָביליזאַציאָנס-קאַרטע און אַנדערע מיליטער-דאָקומענטען. די, וועלכע וועלען זיך נישט שטעלען וועלען שטרענג בעשטראָפֿט ווערען.

טעלעפֿאָן.

(—) אין פֿערלויף פֿון אָקטאָבער האָט די לאָדזשער טעלעפֿאָן-סטאַציע בעדינט 5200 אַבאָנענטען. ס'זענען אַדורכגעפֿיהרט געוואָרען 3 מיליאָן געשפּרעכען.

רעטונג-קאָמיטעט.

(—) דער רעטונג-קאָמיטעט האָט ווידער אָנגעהויבען אָננעהמען בִּיטעס אויף הלוואות. די ביטעס דאַרפֿען אויסגעפֿילט ווערען אויף ספּעציעלע דעקלאַראַציעס, וואָס ווערען אַרויסגעגעבען אין דער קאַנצעלאַריע פֿון רעטונגס-קאָמיטעט, שענקעוויטש 5/3 טעגליך פֿון 9 ביז 1 בייטאָג.

„חאָך פֿון אַקאַדעמיקער".

אין לאָדז קומט איצט פֿאָר די „חאָך פֿון אַקאַדעמיקער". ס'ווערען געמאַכט זאַמלונגען א. א. וו. די איינקונפֿט פֿון די אונטערנעהמונגען געהען פֿאַר דער פּוילישער סטודענטען-קאָמיטעט. קיין יודישע סטודענטען בעגיטען נישט פֿון די דאָזיגע זאַמלונגען. און נישט פֿון די אינסטיטוציעס, וואָס ווערען דורך דער זאַמלונג-אַקציע בעשפּייזט.

א דיעבסט

האָט גנב'עט קאָסטבאַרע זאַכען.

(ב) מאַריאַננאַ קאַליניאָווסקאַ, וועלכע האָט געדינט ביי וויינפֿעלד אויף פּעטריקאָווער 81, האָט פֿאָריגע נאַכט צוגענומען קאָסטבאַרע זאַכען און איז נעלם געוואָרען.

די פּאָליציי פֿערנעהמט זיך מיט'ן אויפֿזוכען די גנב'טע.

נעכטיגע זיצונג פֿון דער לאָדזשער קהלה-פֿערוואַלטונג.

וועגען עקזעקוציעס פֿאַר עטאַט. — קויהלען פֿאַר דער אָרימער בעפֿעלקערונג.

נאָכ'ן עפֿענען די זיצונג לייגט פֿאָר דאָזשער קאַראַ, אַז ס'זאָל אויסגעוועהלט ווערען אַ רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, וואָס זאָל נאָכקאָנטראָלי'ן דעם בעריכט פֿאַר'ן יאָהר 1925 און איהם פֿערעפֿענטליכען.

דאָזשער זעלמאַנאָוויטש פֿרעגט-אָן, פֿאַרוואָס ווערט ביי די פֿערזאָנען, וואָס ווערען בעפֿרייט פֿון עטאַט, גענומען 1 זלאָטי פֿאַר'ן עקזעקוטאָר. ס'ווערט בעשלאָסען, אַז ביז 5 זלאָטיס זאָל קיין אָפּצאָהל נישט געצאָהלט ווערען.

דאָזשער האָפֿמאַן לייגט פֿאָר, אַז די, וואָס ווערען בעפֿרייט פֿון עטאַט זאָלען זייערע צעטלען אָפּגעבען אין דער קהלה, כדי זיי זאָלען נישט דאַרפֿען פֿערברענגען אַ האַלבען טאָג ביים ערלעדיגען זייערע צעטלען. דאָזשער קאַראַ גרייפֿט אָן די רעקורסען-קאָמיסיע פֿאַר איהר אַרט ערלעדיגען די רעקורסען. ס'ווערט בעשלאָסען פֿאַר קלענערע בעטרעגען ווי 3 זל. נישט מאַכען קיין עקזעקוציעס.

אויף דער אָנפֿראַגע פֿון דאָזשער זעלמאַנאָוויטש, פֿאַרוואָס די רעגולאַמין-קאָמיסיע האָט נאָך נישט אָנגענומען קיין בעשלוס וועגען דער געשעפֿטס-שפּראַך פֿון דער קהלה, ווערט בעשלאָסען, אויפֿצופֿאָדערן די קאָמיסיע. אַז נאָך היינטיגע וואָך זאָל זי אַרויסזאָגען איהר מיינונג.

ס'ווערט פֿאָרגעלייענט אַ בריף פֿון עלטערן-קאָמיטעט, אין וועלכען זיי בעטען אָפּצוגעבען זיי דעם לאָקאַל פֿון דער קהלה אויף אַ מיטינג. דאָזשער פֿערער ערקלערט, אַז ער וועט זיך מיט זיי פֿערשטענדיגען.

די ווענדונג פֿון „בית יעקב"-שולע וועגען אַן איינמאָליגע סובסידיע ווערט אָפּגעוואָרפֿען. בעת'ן בעטראַכטען די פֿראַגע וועגען קויהלען-שטיצע פֿאַר דער אָרימער יודישער בעפֿעלקערונג לייגט אַדוו. ווייצמאַן פֿאָר, אַז די קהלה זאָל זיך ווענדען צו דער רעגירונג וועגען אַ הלוואה און אויסנוצענדיג די אָנוועזענהייט פֿון וויצע-פּרעמיער באַרטעל אין לאָדז. שיקען צו איהם אַ דעלעגאַציע.

דאָזשער זעלמאַנאָוויטש לייגט פֿאָר צו אַסיגנירען 200,000 זל. דאָזשער רוס שלאָגט פֿאָר, אַז די קהלה זאָל קויפֿען קויהלען און פֿערקויפֿען זיי צום קאָסטען-פּרייז. דאָזשער האָפֿמאַן מיינט, אַז אַלע פֿאָרשלאָגען זענען גוט אָבער נישט דורכפֿיהרבאַר. ער לייגט פֿאָר צו אַסיגנירען 100 טויזענד זל. אויף דער קויהלען-אַקציע פֿאַר דער אָרימער בעפֿעלקערונג און אינסטיטוציעס. מיטלען אויף דעם וועלען זיין: ס'איז נאָך נישט איינקאַסירט געוואָרען דער עטאַט פֿאַר פֿאַר 1925 און 1926.

דאָזשער פּליוואַצקי שטיצט דעם פֿאָרשלאָג פֿון דאָזשער רוס. אויך דאָזשער קאַראַ שטיצט דעם פֿאָרשלאָג. ס'ווערט בעשלאָסען צו וועהלען אַ קאָמיסיע פֿון 5 פֿערזאָן, וועלכע זאָלען אויסאַרבייטען אַ פּלאַן פֿון דער אַקציע. ס'ווערען געוועהלט די דאָזשערס: בערגער, רוס, אדוו. ווייצמאַן, זעלמאַנאָוויטש און האָפֿמאַן.

דאָזשער ווייצמאַן לייגט פֿאָר צו וועהלען אַ נייע ביודזשעט-קאָמיסיע, וואָס זאָל אויסאַרבייטען דעם ביודזשעט אויף 1927. צוליב דער שפּעטער צייט ווערט די פֿראַגע נישט בעהאַנדעלט און די זיצונג ווערט געשלאָסען.

ער נעהמט ליכווע-פּראָצענטער.

אלס פּראָצענטניק רואינירט ער אַ סך מענשען; דעם שלל געטרויט ער אַן אַלמנה, וועלכע בעגנב'עט איהם.

(בל.) דער אַלטער מאַנופֿאַקטוריסט ראַלסקי האָט זיך פֿערנומען מיט געבען געלד אויף ליכווערישע פּראָצענטער, אויב עמיץ האָט נישט אָפּגעגעבען ראַלסקין דאָס געבאָרגטע געלד צום טערמין, האָט יענעם שוין קיין צרות נישט געפֿעהלט און אַזאַ פֿאַל האָט ראַלסקי צוגענומען ביי דעם „באַנקראָטניק" דאָס לעצטע קישען, די לעצטע שאַנק און דאָס אַלץ געהאַלטען אין זיין גרויסער וואוינונג אויף בושעטשאַ 17.

ראַלסקי האָט מורא געהאַט פֿאַר דער נקמה פֿון די מענשען, וועלכע ער האָט רואינירט. יעריבער האָט ער בעשלאָסען אויסצונעהמען עמיצען צו זיך אין שטוב. אַזוי האָט ער טאַקע געטון און אַלס ביישלעפֿערין האָט ראַלסקי אַריינגענומען צו זיך די אַלמנה מאַגדאַלינאַ סענקאָווסקאַ. ראַלסקי האָט איהר אַלץ אָנפֿערטרויט; די קאַסע, די וועקסלען און אַלע קאָסטבאַרע חפצים.

סענקאָווסקאַ האָט אויסגענוצט דעם צוטרוי און צוזאַמענרעדענדיג זיך מיט איהר געליבטען, דעם בעקאַנטען גנב פּשיבילאַק, האָבען זיי איינציגווייז אָנגעהויבען צו גנב'ענען ביי ראַלסקין פֿערשידענע קלייניגקייטען.

עהערנעכטען ביינאַכט איז פּשיבילאַק געקומען צו ראַלסקין אין דער וואוינונג און פֿערלאַנגט געלד, ווען ראַלסקי האָט געוואָלט מאַכען אַ טומעל, האָט פּשיבילאַק צוזאַמען מיט זיין געליבטער ראַלסקין אַרויסגעוואָרפֿען פֿון פֿענסטער פֿון 1-טען שטאָק. ראַלסקי האָט צובראָכען דעם רעכטען פֿוס. דאָס גנבה'שע פּאָר'ל איז אַריינגעצויגען געוואָרען אין אַרעסט.

איפֿערזיכטיגער מאַן פּאַטשט אין גאַס זיין פֿרוי'ס „כאַכאַנעק".

א טשעכאָווער פּראָצעס אין פֿרידענס-געריכט.

אויף פּעטריקאָווער גאַס נעבען נאָוואָט וואוינט דער רייכער יודישער סוחר ה' ג., וועלכער איז ערשט 4 יאָהר נאָך דער חתונה.

ה' ג. איז אין געשעפֿטליכע אָנגעלעגענהייטען זעהר אָפֿט אַרויסגעפֿאָהרען קיין ווינען און דאַנציג. זיין ווייבעל האָט זיך דערווייל נישט געגודזשעט און גאַנץ גוט פֿערברענגט די צייט אין די פֿערשידענע לאָדזשער דאַנסינגס.

אין אָנהויב אויגוסט ה. י. האָט זיך ה' ג. דעמיהלט קראַנק און דער דאָקטאָר האָט ערקלעהרט, אַז ה' ג. אַלס ליידענדער אויפֿ'ן האַרץ מוז תיכף אָוועקפֿאָהרען קיין קריניץ. ה' ג. האָט אַ פֿערגלאָזען אַלע געשעפֿטען זיין פֿרוי און אַליין געפֿאָלגט די עצה פֿון דאָקטאָר און אָוועקגעפֿאָהרען קיין קריניץ.

נאָכ'ן אָוועקפֿאָהרען פֿון ה' ג. האָט די פֿרוי אַלאַ באַלד פֿערגעסען אין מאַן'ס געשעפֿטען און בעסער זיך געלאָזט וואוילגעהן אין די „טעאַטראַלקעס". „אַ - לינאָוועס" א. א. וו. אין דער געזעלשאַפֿט פֿון איהר פֿריינד עדוואַרד ק.

די גוטע צייט פֿאַר פֿרוי אַלאַ האָט זיך אָבער אויך געענדיגט. ה' ג איז צוריקגעקומען פֿון קריניץ. באַלד אויף צומאָרגענס האָט ה' ג. בעקומען פֿון אַן אומבעקאַנטען א אַנאָנימען בריף וועגען דעם אויפֿפֿיהרען זיך פֿון זיין פֿרוי און וועגען דעם פֿריינד עדוואַרד.

ס'איז געקומען צו אַ געוואַלטיגער סצענע צווישען מאַן און ווייב, בעת וועלכער דער סוחר ג. האָט זיך געוואָלט מיט אַ רעוואָלווער דאָס לעבען נעהמען. מ'האָט איהם אָבער דערפֿון אָבגעהאַלטען. ה' ג. האָט זיך אַ ביסעל בערוהיגט, אָבער אין איין שנהנעם טאָג ווען ג. האָט געטראָפֿען אין גאַס דעם ה' עדוואַרד ק. האָט ער איהם דערלאַנגט אַ פּייערדיגען פּאַטש. ק. האָט דערלאַנגט אין געריכט און שבת האָט דאָס פֿרידענסגעריכט פֿער'משפּט דעם סוחר ג. פֿאַר פּאַטשען עדוואַרד ק. צו 7 טעג אַרעסט אָדער 50 זלאָטיס שטראָף.

זי איז אייגענטליך א גנב'טע,

נאָר אין גאַס אַפּערירט זי אלס בעטלערין.

מיט איין האַנד בעטעלט זי און מיט דער צווייטער גנב'עט זי.

(—) זייט עטליכע טעג זיצט אויף עק שענקעוויטש און מאָניושקי אַן אָרימע אָפּגעריסענע פֿרוי און בעט נדבות.

די זעלבע פֿרוי קען מען אויך גאַנץ אָפֿט זעהען אויף-שיכור פֿאַר די עטליכע גראָשענס וואָס זי בעטעלט אויס.

נעכטען איז די פֿרוי אויך צוגעגאַנגען צו אַ געוויסען גאָמאָלינסקי און געבעטען עטליכע גראָשענס, ווען ה' ג. האָט געוואָלט אַרויסנעהמען פֿון טאַש אַ מטבע, האָט ער אין זיינע אייגענער צווייטער טאַש געזעהען צפּיס אַ פֿרעמדע האַנד, ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די האַנד געהער צו דער דערמאָהנטער בעטלערין, ה' ג. האָט די בעטלערין אָפּגעפֿיהרט אין קאָמיסאַריאַט, וואו זי האָט זיך אויסלעגיטימירט אַלס ערגאַ דרינג, וועלכע איז שוין עטליכע מאָל בעשטראָפֿט געוואָרען פֿאַר גנבות.

אַרעסטירט מיט פֿאַלש געלד.

(—) יוליאַ בראַוער האָט געקויפֿט בראָנפֿען און געוואָלט בעצאָהלען מיט פֿאַלשע 2 זלאָטי שטיק. ווען מ'האָט זי אַרעסטירט און דורכגעפֿיהרט ביי איהר אינדערהיים אַ רעוויזיע האָט מען געפֿונען נאָך פֿאַלשע מטבעות בעת דער רעוויזיע. דערווייל זענען אָנגעקומען טשעסלאַוו גלינקאָווסקי און דער זעלנער וולאַדיסלאַוו מוראַפּיאָק. מ'האָט זיי רעווידירט און געפֿונען ביי זיי 38 פֿאַלשע 2-זלאָטי שטיק. אַחוץ זיי זענען נאָך אַרעסטירט געוואָרען די זעלנער וולאַדיסלאַוו זאַכאַזש און סטאַניסלאַוו נאָוואַק.

פֿון דער לאָדזשער יודישער טעאַטער סטודיע.

ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען וועט שבת ד. 13 נאָוועמבער 4 נאָכמ. אין לאָקאַל פֿון „פֿאָלקס-הויז", זאַוואַדזקאַ 5 פֿאָרקומען אַן עקזאַמען פֿאַר נייע שילער און שילערינס.

ווי די אָנפֿיהרערשאַפֿט פֿון דער ל.י.ט.ס. אינפֿאָרמירט אונז, וועט מיט דעם אָנהויב פֿון דעם נייעם שול-יאָהר, איינגעשטעלט ווערען די אַרבייט אויף פֿעסטע יסודות.

טישלער-אַרבייטער-שטרייק דויערט.

דער שטרייק פֿון די טישלער-אַרבייטער דויערט ווייטער. ביז'ן היינטיגען טאָג איז נאָך נישט פֿאָרגעקומען קיין איין קאָנפֿערענץ, צו ליקווידירען דעם שטרייק, וואָס דויערט שוין 3 וואָכען. די הוספה-פֿאָדערונגען פֿון די אַרבייטער זענען פֿון 35 ביז 45 פּראָצענט.

„קלוב פּראַצי"

(—) די טעג האָט אין לאָדז געוויילט דעפּוטאַט בראַנסקי מיטגליד פֿון „קלוב פּראַצי". דער לאָדזשער קרייז פֿון דער פּאַרטיי האָט אָפּגעהאַלטען אַ בעראַטונג. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען איינצואָרדנען אַ פּאָליטישע פֿאָרלעזונג פֿון פּרעמיער באַרטעל. אַלס פֿרעזעס איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַדוו. באָלעסלאַוו יאַשינסקי.

א רויב-אָנפֿאַל.

(אס) אויפֿ'ן שאָסע-וועג פֿון דאָרף גרגנט צו ווילען איז דער דאָרטיגער איינוואוינער טאַביאַש לייזעראָוויטש בעפֿאַלען געוואָרען פֿון אַ באַנדיט, ער האָט איהם געדראָהט מיט אַ רעוואָלווער, האָט ביי איהם צוגענומען 167 זל. זיין גאַנץ מזומנים פֿערמעגען און איז אַנטלאָפֿען פּאָליציי זוכט דעם אָנפֿאַלער.

פֿון 2-טען שטאָק.

טראַגישער זעלבסטמאָרד פֿון אַ יונגע פֿרוי.

(—) פֿערגאַנגענעם פֿרייטאָג האָט דער הויזוועכטער פֿון נאַפּיורקאָווסקאַ 43 בעמערקט, ווי עס פֿאַלט אַ יונגע פֿרוי, וועלכע איז געוועזען שטאַרק דערנערווירט, דער סטרוזש האָט זי געפֿרעגט אויף וואָס זי וואַרט. ער האָט בעקומען אַן ענטפֿער, אַז זי וואַרט אויף איהר'ס אַ פֿריינדין, וועלכע איז אַרויף צו אַ שכנה פֿון דעמועלבען הויז.

דער סטרוזש איז אוועק צו זיך אין וואוינונג, פּלוצלונג האָט ער דערהערט אַ שרעקליכען קלאַפּ, ווען ער איז אַרויסגעלאָפֿען, האָט ער בעמערקט דיזעלבע פֿרוי ליגען אָהן בעוואוסטזיין, ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט איז דאָס די 32 יעהריגע מעלאַניאַ ווינש, וועלכע האָט זיך אַראָפּגעוואָרפֿען פֿון 2-טען שטאָק.

די פּאָגאָטאָוויע האָט די זעלבסטמערדערין אָפּגעפֿיהרט אין שפּיטאָל אויף דרעוונאָווסקאַ-גאַס.

„דער יתום".

ס'איז ערשינען דער 2-טער נומערן „דער יתום", צייטשריפֿט געווידמעט די ענינים פֿון יתומים-פֿערזאָרגונג, קינדער-ערציהונג און פֿרויען-שוץ.

אינ'ם נומער געפֿינען זיך אַרטיקלען פֿון: ד"ר ירמיהו פֿראַנקעל, בעל-הטורים, ד"ר ע. אייזענבערג, דוד צבי זילבערשטיין, ז. טוגענדהאַפֿט, א. שלעזינגער. מ. ה. רומקאָווסקי, פֿרוי הילדע קלאַץ, בערטאַ טעפּליצקאַ און אַנדערע.

אויסער דעם — קאָרעספּאָנדענצען, מודעות, נעקראָלאָגען, בילדער און כראָניק.

דער זשורנאַל איז שעהן אַרויסגעגעבען און מאַכט אַ גוטען איינדרוק.

פערשידענעס.

(או) די טעג איז געעפענט געוואָרען נייע טעלעפאָן-ליניע: לאָדז–אוניעוו.

מאַן און ווייב.

ווי נעפעלט אייך אזא „שלום בית״?

(ל) וואַלענטי דורעצקאָ (6. שעריען 49) האָט זיך צוקריגט מיט זיין פרוי יוזעפאַ און דאָס פּאָרל האָט געלעבט אין „סעפּאַראַציע״ וואַלענטי האָט אָבער אויף פערשידענע אופנים זיך געוואָלט איבערבעטען מיט זיין פלוגית׳טע, אָבער יוזעפאַ האָט דערפון נישט געוואָלט הערען, וואַלענטי האָט דעריבער געשוואוירען נקמה – און צהערנעכטען איז ער אָנגעפאַלען אויף זיין פרוי אין גאַס און זי אַזוי צוזעקל׳ט, אַז זי האָט פערלוירען דאָס בעוואוסטזיין. די דורכגעהער האָבען די פער׳חלשט׳ע אַרויסגעריסען פון די הענד פון איהר מאַן, די אָנגעקומענע פּאָליציי האָט זיך פערנומען מיט׳ן שלעגער.

אויפ׳ן בוידעם.

גנבים זענען דאָרט נעבעך מיאוס אַריין

(ב) אויף נאַשעלסקאַ 9 האָבען זיך גנבים אַרויפבעקומען אויפ׳ן בוידעם, וואו ס׳האָט בעהאַנגען וועש און געוואָלט דאָרט מאַכען אָנ׳אָרדנונג, אַ שכן פון דעמזעלבען הויז האָט אָבער דערהערט טריט אויפ׳ן בוידעם און האָט פערשלאָסען דעם בוידעם אויסווענינ. די אָנגעקומענע פּאָליציי האָט די „אָרדנונג-מאַכער״ אַרעסטירט, דאָס זענען אַנדזשעי מיערניק און וואַצלאַוו מאָרגאַ.

אַ מאַן

צובראָכען זיין פרוי׳ס 2 ריפּען.

(—) נעכטען איז פּאַגאָטאָוויע אַרויסגערופען געוואָרען צו פרוי אַננאַ ווילאָסקאַ קאָפּערניקאַ 70, וועלכע איז אַזוי שטאַרק צושעדיגט געוואָרען דורך איהר מאַן, אַז ער האָט איהר צובראָכען 2 ריפּען. דער גוטער מאַן מיעטשיסלאַוו ווילקאָווסקי איז אַרעסטירט געוואָרען.

ספּאָרט.

„ל.ק.ס.״ – „ח.ק.ס.״ – 3:4.

(ביז דער פּויזע 2:3 פאַר „וו.ק.ס.).

„הכ״ח״ – „בר כוכבא״ – 1:1.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47 tel. 26-02

אונערליכע קרענקהייטען. כפעצ. לונגען און האַרץ קראַנקהייטען בעשטראַלונגען מיט קוואַרץ-לאַמפּע בערג-זון.

נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג.

שכור איז ער, שלאָגט מען ער.

פון פאַך איז ער אַ סטעלמער, נאָר ער האָט אויך אַנדערע פעהיגקייטען.

(ק) דער 36 יעהריגער סטעלמער יוזעף קאָוואַלסקי איז נישט געווען פון די 2 פאָר אַ גראָשען. נאָכדעם ווי ער האָט גענענדיגט דאָס בעדינען די געסט, האָט ער זיך אַליין מכבד געווען מיט אַ גלעזל משקה און ערשט דערנאָך זיך געשלעפּט אַהיים אויף זשעדאָמסקאַ 93.

קאָוואַלסקי האָט אָבער אויך געהאַט אַ מיאוס׳ע טבע צו פערטשעפּען די דורכגעהענדע אויפ׳ן גאַס, אַ לענגערע צייט האָט מען דעם שיכור געלאָזט לויפען, אָבער איינמאָל, די מאָריגע וואָך, האָט אַ פּאָליציאַנט דעם אומאַנטורניק אָפּגעפיהרט אין קאָמיסאַריאַט. קאָוואַלסקי האָט נישט געקענט פערליידען אַזאַ חוצפּה און אין קאָמיסאַריאַט האָט ער אויסגעהאַקט אַלע שויבען. דערביי האָט ער זיך אַזוי שטאַרק צוקאַליעטשעט, אַז מ׳האָט געמוזט אַרויסרופען אַ דאָקטאָר צו געבען איהם הילף.

זיין „קונסט״ בעווייזט ער איז גאַס.

אַלס בעלוינונג זיצט ער אין אַרעסט.

(:) דער 18-יעהריגער אברהם זשעזאַק איז שטאַרק געלויבט געוואָרען דורך זיינע חברים צוליב זיין געשיקטקייט ביים אויספיהרען פערשידענע גנבות, ווירקליך איז אברהמ׳ל געווען אַ מייסטער ביי די אַזוי-גערופענע „קערן-ציפער״, וואָס גנב׳ענען סחורה פון די פוהרען.

אברהם זשעזאַק האָט מיטגענומען 2 קאָלעגען און איז אַוועק אויף נאָוואָמיעסקאַ גאַס, כדי זיי צו ווייזען זיין „קונסט״. ווען אויף עק אָגראָדאָוואַ איז אַדורכגעפאָהרען אַ פוהר מיט רויהע לעדער, האָט זשעזאַק פון איהר אַרונטערגענומען אַ פּעקעל לעדער אין ווערט פון 250 זלאָטיס און אָנגעהויבען אַנטלויפען, דאָס געשעפט האָט זיך אָבער דעם „קינסטלער״ נישט איינגעגעבען און מ׳האָט איהם געכאַפּט, די פּאָליציי פערגעהמט זיך איצט מיט׳ן אויספאָרשען די פעהיגקייטען פון אברהם זשעזאַק.

לאָדזער תכשיט נאַרט אויס דעם נדן ביי אַלעמבערגער יודיש מיידעל.

לעמבערג. „מאָרגען״ דערצעהלט: אַ בעוואוסטער צאַלקע ווינטשעווסקי פון לאָדז, איז אַ חתן געוואָרען מיט אַ לעמבערגער יודישען מיידעל מיט׳ן נאָמען חנה ל., וועלכע האָט געהאַט 1500 דאָלאַר נדן. דער חתן האָט פערלאַנגט, אַז מען זאָל איהם דעם נדן סלוק׳ען תיכף ביי די תנאים, ווייל ווי ער האָט בעהויפּטעט האָט ער בעדאַרפט האָבען געלד, כדי ער זאָל קאָנען אָנהויבען צו האַנדלען.

נאָך לאַנגע טענות און דינגענישען האָבען דער כלה׳ס עלטערן געגעבען דעם חתן טויזענד דאָלאַר נאָך די תנאים און דעם רעשט 500 דאָלאַר האָבען זיי זיך מתחייב געווען צו געבען נאָך דער חופה.

נאָכדעם ווי ער האָט בעקומען די 1000 דאָלאַר, איז ווינטשעווסקי פּלוצלונג געלט געוואָרען ווי אַ שטיין אין וואַסער. עס איז זיך לייכט פאָרצושטעלען, וואָס עס האָט זיך דעמאָלט אָבגעשפּילט אין די הערצער פון דער כלה און פון איהרע עלטערן. מען האָט געזוכט, געקלוגען אויף אַלע גלאָקען, אָבער אָהן רעזולטאַט—דער האַהן איז אַרויס...

אַ קורצע צייט שפּעטער האָט די כלה דערזעהן איהר חתן שפּאַצירען אין לעמבערג אויף לעגיאָנאָוו-גאַס. ווען ווינטשעווסקי האָט בעמערקט, אַז זיין כלה לאָזט זיך צו איהם צוגעהן, האָט ער געוואָלט מאַכען פּלטה. דאָס איז איהם נישט געלונגען. דאָס מיידעל האָט געמאַכט אַ געוואַלד, עס זענען זיך צונויפגעלאָפען מענשען, מען האָט פערהאַלטען דעם „חתן״ און מען האָט איהם געלאָזט אַרעסטירען.

אויף דער פּאָליציי האָבען זיך חתן-כלה איבערגעבעטען, ווינטשעווסקי איז אַרויסגעלאָזט געוואָרען אויף דער פריי בתנאי, אַז ער וועט דעם גאַנצען פּסוק ע״לעדיגען מיט דער כלה׳ס עלטערן. ווינטשעווסקי האָט זיך אָנגעהויבען צו פערענטפערען פאַר זיינע מחותנים, אויסגעזוכט כלערליי תרוצים און צוגעזאָגט, דאָס ער וועט שוין זיין וואויל און פיין. ער האָט נור געשפּעלט... איין בעדינג. ער האָט פערלאַנגט, אַז מען זאָל איהם העכערען דעם נדן פון 1500 אויף 2500 דאָלאַר.

דער כלה׳ס האָבען אָבער ערקלערט, אַז זיי האָבען נישט קיין געלד, בקיצור: זיי האָבען איהם צוגעזאָגט צו דערלעגען דריי ביז פיר הונדערט דאָלאַר, אַבי ער זאָל נור חתונה האָבען. ווינטשעווסקי איז דאַרויף תיכף נישט איינגעגאַנגען און עס איז צווישען זיי אָבגעמאַכט געוואָרען, אַז דער חתן זאָל אַהייםפאָהרען קיין לאָדז און זיך דעריבער בעראַטען מיט זיינע קרובים.

געקומען קיין לאָדז האָט ווינטשעווסקי גאָר אינגאַנצען פערגעסען אָן דער לעמבערגער כלה און, עס זענען אַוועק וואָכען און חדשים און ער האָט פון זיך נישט געלאָזט הערען. צוליב דעם איז דער כלה׳ס פאָטער אַריבער קיין לאָדז, כדי דורכצורעדען מיט זיין קומענדיגען איידעם און ביי איהם צו פרעגען, צי ער האָט בדעה חתונה צו האָבען מיט זיין טאָכטער. ווינטשעווסקי האָט זיך געמאַכט נאַאיוו און ערקלערט, אַז אויב מען וועט איהם געבען די פערלאַנגטע 2,500 דאָלאַר נדן וועט ער געהן צו דער חופּה.

ווען דער כלה׳ס פאָטער האָט געזעהען אַז ער האָט קיין אַנדערע ברירה נישט, האָט ער צוגעזאָגט ווינטשעווסקי׳ן צו געבען די 2,500 דאָלאַר. אַ פערצווייפעלטער איז ער אַהיים קיין לעמבערג, ווייל ער האָט געוואוסט, אַז ער וועט מוזען פערקויפען שטוב-זאַכען כדי צו קאָנען דערהאַלטען די התחייבות, וואָס ער האָט אויף זיך איצט גענומען.

אַזוי איז טאַקי געשעהען — דער כלה׳ס פאָטער האָט פערקויפט פיל שטוב-זאַכען און צונויפגעזאַמעלט דאָס געלד אויף דעם רעשט נדן. נאָך עטליכע חדשים איז ענדליך בעשטימט געוואָרען די חתונה אויף פאָריגען דינסטאָג.

די חתונה האָט געזאָלט פאָרקומען אין רישא אין אייגעם פון די דאָרטיגע האָטעלען. מאָנטאָג, אַ טאָג פאַר דער חתונה זענען זיך קיין רישא צונויפגעפאָהרען די מחותנים, כדי דאָרט צוצוגרייטען די חתונה, פּלוצלונג איז קיין רישא געקומען אַ יונגע פרוי מיט אַ דריי יאָהריג קינד און ערקלערט, אַז זי וועט נישט צולאָזען שטעלען די חופה, ווייל דער „חתן״ איז איהר מאַן און דאָס קינד איז זיין.

דער דאָזיגער פאַקט האָט אויף די מחותנים געמאַכט אַ שווערען איינדרוק און די חתונה איז זעלבסטפערשטענדליך נישט פאָרגעקומען און מיט דעם גאַנצען ענין האָט זיך פעראינטערעסירט די פּראָקוראַטור.

אָרטאָדאָקסישער מיטינג וועגען ארץ-ישראל.

אין „אגודה״-לאָקאַל (נאַרוטאָוויטשאַ 11) איז פאָרגעקומען אַ גרויסער מיטינג וועגען ארץ-ישראל מיט׳ן אַנטייל פון גענעראַל-סעקרעטאַר פון דער עקזעקוטיווע פון „פּועלי אגודת ישראל״ אין א״י ה׳ מרדכי ארוכאי (ירושלים).

ה׳ ארוכאי האָט גערעדט וועגען דער ישוב-אַרבייט, פון אָרטאָדאָקסישען יודענטום אין די ראָל פון דער אָרטאָדאָקסישער אַרבייטערשאַפט אין א״י. אַרומרעדענדיג דעם איצטיגען קריזיס אין א״י, האָט דער רעדנער אָנגעוויזען, אַז די אָרטאָדאָקסישע אַרבייטערשאַפט, ווערט איגנאָרירט פון „הסתדרות״ און פון אַנדערע נישט רעליגיעזע אָרגאַניזאַציעס, וואָס דערלאָזען נישט, דער רעליגיעזער אַרבייטערשאַפט, צו קיין שום אַרבייט. די לעצטע געפינען זיך דעריבער יעצט אין אַ שווערען מצב, אַ ספּעציעלע דעלעגאַציע איז אַהערגעשיקט-געוואָרען פון דער דאָרטיגער אָרטאָדאָקסישער אַרבייטערשאַפט און ער אַפּעלירט צו די פאַרזאַמעלטע צו העלפען און אונטערשטיצען די אַקציע וואָס ווערט אונטערגענומען אין לאָדז לטובת דעם אָרטאָדאָקסישען אַרבייטענדען ארץ ישראל.

נאָכדעם ווי ס׳רעדען נאָך די ה״ה: ד. באָמאָך און דאָזאָר י. צעדערבוים ווערט אָנגענומען אַ רעזאָלוציע, אין וועלכער עס ווערט צווישען אַנדערעס בעשלאָסען תיכף אָנצוהייבען אַן ענערגישע אַקציע אין לאָדז פאַרן אָרטאָדאָקסישען אַרבייטענדען א״י, כדי צו ערמעגליכען אָרטאָדאָקסישע פּועלים אין א״י איינצוקויפען אַלע נויטיגע מכשירים פאַר דער אַרבייט אין שטאָט און דאָרף כדי זיי זאָלען קענען עקזיסטירען; בויען א״י אין „תורה-גייסט״ און פאַרטזעצען זייער קאַמף פאַר׳ן רעליגיעזען כאַראַקטער פון א״י.

קליינער פעליעטאָן.

איז אַנאָנעס פּאַראַטאַוּי.

(אַ מאָנאָלאָג).

– זי זענען אויסגערעגט, פאַניע לעבען; זי זאָגען, אַז דער „אוקאַז פּליטנישי״, וואָס דער מאַגיסטראַט האָט איהן צוגעשיקט איז גאַרנישט איהנ׳ס נאָמען? – מ׳זאָל אַזוי נישט טרעפען, ווי עס טרעפט און הויך קדוש מאַכען פאַר מען נישט, ווי זאָגט מיין ביילע הודעס: „פּיסקעלע שווייג, ווערסט קריגען פּיטפּערנבראָיט...״

– אָט וועל עך איהן טאַקע דערצעהלען, פאַניע לעבען, פון פערדרעהטע נעמען: אַזוי, ווי זי קוקען מעך אָן מיינען זי דאָך זודאי, אַז עך בין דער גליקליכסטער מאַנספערשוין אויפ׳ן גאַנצען ערד-קיגעל און צווישען אונז געשמועסט, וואָס פעהלט מיר דען? – קיין „פּים-דיפּיטאָט״. וואָס מ׳זאָל איהם אַלע מאָנטאָג און דאָנערשטאָג שטעלען די פוהר פאַר דער טיר און זאָגען „אַשאַ״ – בין עך, ברוך השם, נישט! קיין „פינאַטעי״, וואָס מ׳זאָל איהם בע׳ג׳ב׳ענען – בין עך אויך נישט... געלט האָבעך אַזויפיל, וויפיל אַ יוד חזרים און קען מעך גאַנץ רוהיג אויסשלאָפען, וואָס זשע דען פעהלט מיר? – אָ, זי וועלען זאָגען, פאַניע לעבען, ביילע הודעס, זי גיט אַמאָל אַ כמאָל מיט׳ן וואַרגעל-האָלץ, אַז עס שיט זעך פונקעס פון די אויגען? ... – קוקען זי מעך נאָר גוט אָן, פאַניע לעבען! – איהנ׳ס פלוגית׳טע האָט איהן נאָך קייןמאָל קיין קיצעל נישט געגעבען איבער די ריפּען? – נישט אָנגעריהרט אַפילו מיט׳ן מינדסטען נעגעלע? – זאָגען זי, שעהמען זי זעך נישט!... און צווייטענס שלאָגט זי דען פאַר וואָלטאַג? און אַז אַפילו יע, וואָס קען עס מעך אַרען? – אַנדערע תענוגים האָט זי ביי מיר? –

טאָ, פרעג עך איהן, פאַניע לעבען, וואָס וואָלט מיר געפעהלט? – איז אָבער אַ צרה, וואָס דער רבונו של עולם האָט מעך געשטראָפט מיט 4 טעכטערלעך, און יעדעס טעכטערל האָט אַ נאָמען. כ׳זאָג איהן „טעכטערלעך״, קענען זי זודאי מיינען, פאַניע לעבען, אַז דאָס זענען מיידעלעך קיי און שפּיי פון שפּיץ מעסער אַראָפּ? ... – מיט אַזאַ טעכטער׳ל, קענען זי, פאַניע לעבען, רעדשטיקט און דערוואָרגען ווערען! – יעדעס איז אַזוי גרויס און אויסגעפּאַשעט ווי אַ בעלגיש פערדעל, און מיין ביילע הודעס פריינגעראָטען!...

נאָר לאָמיך געהן כסדר:

די עלטסטע טאָכטער מיינע הייסט קיילע נאָך מיינע אַ באָבען האָט זי זעך אַ נאָמען געגעבען „קליעפּאַטערקע״ – מילא, קליעפּאַטערקע זאָל זיין קליעפּאַטערקע, כאָטש צווישען אונז געשמועסט, זאָל עך אַזוי נישט וויסען פון ביילע הודעס׳ן מיט איהר וואַרגעל-האָלץ אינאיינעם, ווי עך וויים נישט, וואָס עס איז אַזוינ׳ס „קליעפּאַטערקע״ – „קרומע טאַטערקע״ האָב איך געהערט, ווער מיר שוין איינמאָל אַ שטיקל גוט׳ס גינט זאָל עסען אַ קרומטאַטערקע-באָרשט, נאָר דאָס בין עך איהן שוין מוחל, פאַניע לעבען, שטעהט זי אָבער מיין קליעפּאַטערקע גאַנצע טעג פאַר׳ן שפּיגעל מיט אַ שטיק וואַטע אין דער האַנט און צלמ׳ט זיך... און שיט אויס גאַנצע פונטען מעהל. ווערט מיר דאָך ס׳האַרץ צעבראָכען: וואָסי דאָס פאַר אַ שוואַרץ יאָהר, ס׳מעהל שיטען אויפ׳ן פּנים אַרויף? – זאָלן זי העיען, ווי מיין קליעפּאַטערקע הייבט אָן צו טופּען מיט די פיס און צו רייסען זעך ביי די האָר, אַז עס איז, פאַניע לעבען, משוגע צו ווערען... „דעקטערים״ זאָגען, אַז זי ליידט אויף „היסטאָריעס..״

און די צווייטע ווידער, שפּרינצע – האָט זיך אַ נאָמען געגעבען „שפּרינטשישי״ און שניידט אָפּ לעבעדיגע שטיקער פון די קליידלעך, און האַלט אַ גאַנצען טאָג אין איין רעדען פון „נעפּיפּענע גליקען...״ – עך בעט איהן, פאַניע לעבען, אפשר ווייסען זי, וואָס עס איז אַזוינס „נעפּיפּענע גלאָקען?...״

– יע, טענה עך צו איהר, שפּרינצע לעבען, האָסט אַזאַ כשר׳ן יודישען נאָמען, וואָס טויג דיר נאָך דער „שישי״?

– גלייב מיר טעכטער׳ל: אָהן דעם „שישי״ איז דיר אַ סך שעהנער ווי מיט דעם „שישי״... און זי, פאַניע לעבען, איז דוקא אַ גוט קינד, ליידט שוין נישט פון די „היסטאָריעס״ און זי ענטפערט מיר: „וואָס אַרט עס דעם טאַטעשי? – זאָל זעך דער טאַטעשי נישט מישען, דער טאַטעשי פערשטעהט נישט פ׳לעבען...״ – הכלל, פאַניע לעבען. טאַטעשי אָהין, טאַטעשי אַהער – עך בין איהן שוין אַלץ מוחל! נאָר עך זאָל נישט פערשטעהן פ׳לעבען – דאָס פערשטעה עך שוין טאַקע נישט! און אפשר איז זי טאַקע גערעכט, ווי זאָגט מיין ביילע הודעס: „די היינטיגע אייער ווענען קלוגער פאַר די היהנער״.: ותא ראיה, כ׳ווייס דאָך טאַקע נישט וואָס עס איז אַזוינ׳ס „נעפּיפּענע גלאָקען!...״ –

האָב עך אָבער נאָך צוויי טעכטער: איינע הייסט לאה, נאָך מיין ביילע הודעס׳ס אַ גליד-געשוועסטער-קינד און די יונגסטע הייסט ליבע נאָך מיין שוויגער׳ס מוהמען – ווילען זיי דוקא, די ביידע מיידלעך הייסען „אַלע״... נו, שטעלען זי זעך פאָר, פאַניע לעבען, עך ברויך צו האָבען אַ מיידעל, האָב עך פראָסט-פּשוט פּורא, די הויט ציטטערט אויף מיר: די עלטסטערס נאָמען קען איך נישט אַרויסזאָגען און גלאָט, ווי נעמט מען עפּעס אַנ׳אייגענער טאָכטער – אייגען בלוט און פלייש און מ׳רופט איהר „קלי-ע-פּאַ-טער-קע?״ די צווייטע? – עך קען נישט, גאָט איז מיין עדות עך קען נישט... בלייבען דאָך מיר נאָך איבער די „לאָלעס״, איז אָבער, אַז עך גיב אַ רוף „לאָלע״ קומען זיי ביידע צולויפען און אַז ביידע קומען זעך צוזאַמען – איז פייער מיט וואַסער לא עלינו – פליהען די לאָקשען-ברעטער, די וואַרגעל-העלצער, די בלומענטעפּ און ט׳ווערט חושך אין דער שטוב אין די געוואַלדען געהען עד לב השמים און די נשמה קומט פאַר שרעק אין מויל אַריין – – – – – – – –

– וואָס איז, פאַניע לעבען, וואָס איז איהן? – זי ברויכען צו בעצאָהלען פּאָדאַטעק אָגאָנקאָווי? – טפו, אין אָגאָנעק מיין עך? – צאָהלען זי! – זאָל איהן גאָט העלפען פון היינט איבער אַ יאָהר זאָלען זי צעהן מאָל אַזויפיל צאָהלען... נאָר אפשר האָבען זי עפּעס אַ שדוך פאַר מיינס אַ טאָכטער? – פאַניע לעבען, זי וועלען מעך פשוט ביים לעבען דערהאַלטען...

איבערגעכאַפּט

יאָסעלע היניקערבאָם

פּאַרוואָס איז טייערער געוואָרען עלעקטרישער שטראָם?

אַנ׳ערקלערונג פון פאַכמענערישער זייט.

אין דער היגער פּרעסע איז לעצטענס אָנגעוויזען געוואָרען דערויף, אַז נישט קוקענדיג דערויף, וואָס די עלעקטראָוניע געפינט זיך אין אַ גוטער געשעפטליכער לאַגע, זענען דאָך די פּרייזען פאַר׳ן עלעקטרישען שטראָם די טייערסטע אין לאַנד.

וועלענדיג אויפקלערען דעם פאַקטישען צושטאַנד פון דער היגער עלעקטראָוניע וועלען מיר זי פערגלייכען מיט דער, לויט איהר גרויס עהנליכער וואַרשאָווער עלעקטראָוניע: די לעצטע פערמאָגט מאַשינען מיט אַ שטראָם־קראַפט פון 30,120 קילאָוואַט. די מאַשינען פון דער לאָדזער עלעקטראָווניע, 28,900 קילאָוואַט.

אין יאָהר 1925 האָט די לאָדזער עלעקטראָווניע פּראָדוצירט 41,041,640 קילאָוואַט־שעה דערפון איז פערקויפט געוואָרען 33,022,040 קילאָוואַט. די איבריגע 8,019,600 קילאָוואַט, וואָס עס מאַכט אויס אונגעפעהר 20 פּראָצ. פון׳ם פּראָדוצירענדען קוואַנטום, האָט די עלעקטראָווניע געהאַט היזק.

פאַר דער פערקויפטער עלעקטרישע ענערגיע האָט די עלעקטראָוניע בעקומען סך־הכל 10,525,771 זל., וואָס עס מאַכט אויס דורכשניטליך (10,525,771 : 33,022,040) = 32 גראָשען פאַר 1 קילאָוואַט. חוץ מזה האָט די עלעקטראָוניע בעקומען פאַר די עלעקטרישע זיינערס 277,533 זל., וואָס עס מאַכט ווידער אויס 0,9 גראָשען פאַר 1 קילאָוואַט.

אין זעלבען יאָהר האָט די וואַרשאָווער עלעקטראָווניע פּראָדוצירט 60,473,570 קילאָוואַט. דערפון זענען פערקויפט געוואָרען 50,372,657 קילאָוואַט. דער היזק מאַכט אַזוי אַרום אויס 10,100'913 אָדער 17 פּראָצענט. פון דער פערקויפטער עלעקטרישער ענערגיע האָט די וואַרשאָווער עלעקטראָווניע געהאַט אַ הכנסה פון 24,253,765 זל., וואָס עס מאַכט אויס דורכשניטליך (24 253,765 : 50,372,657) = 48,14 גר. פאַר 1 קוו. אין לאָדז מאַכט עס אויס 32 גראָשען 1 קילאָוואַט.

אויף אַזאַ אופן צאָהלען די וואַרשאָווער אָבאָנענטען טייערער פאַר עלעקטריע דורכשניטליך מיט 50 פּראָצענט ווי אין לאָדז.

דער געבראַכטער ביישפּיל פון דער וואַרשאָווער עלעקטראָווניע איז אָבער נישט דער איינציגער, ווייל אין דורכשניט קען אַ קלענערער פּרייז פון 40 גראָשען פאַר אַ קילאָוואַט עלעקטריע אין אונזערע עלעקטראָוניעס דערגרייכט ווערען נאָר אין זעלטענע אויסנאַהמען.

וואָס שייך דער פערשפּרייטער מיינונג, אַז די לאָדזער עלעקטראָוניע געפינט זיך אין אויסערגעוועהנליך גוטע פערהעלטנישען, מחמת זי שטעלט צו פאַר יעדער היגער אינדוסטרי עלעקטרישע ענערגיע פאַר אַ גרויסע צאָהל אַרבייטס שעה׳ן, ווייזט דער פערגלייך מיט דער וואַרשאָווער עלעקטראָווניע, אַז די דאָזיגע מיינונג איז פאַלש.

איבער מעהר אָדער ווייניגער גוטע רעזולטאַטען פון דער אונטערנעהמונג קען געבען אַ קלאָרען בעגריף דער אַזוי־גערופענער אויסנוצונגס־פאַקטאָר פון דער עלעקטראָווניע, ד. ה. דאָס פערהעלטניש צווישען דער פאַקטיש פּראָדוצירטער ענערגיע און דעם קוואַנטום, וואָס די עלעקטראָווניע וואָלט געקענט פּראָדוצירען, אויב זי וואָלט געאַרבייט אַהנאינטערבראָכען דאָס גאַנצע יאָהר, מיט דער פולער לייסטונגס־פעהיגקייט פון איהרע מאַשינען, ד. ה. אין משך פון (365X24) = 8.760 שעה.

אין לאָדז האָט אויסגעמאַכט דער אויסנוצונגס־פאַקטאָר אין יאָהר 1925 אַנ׳ערך 28,900 קילאָוואַט.

$$\frac{41.041,640}{28,000 \times 8,670} = 0,16$$

געגען

$$\frac{60.473,570}{30,120 \times 8,760} = 8,23$$

אין וואַרשאַ.

די וואַרשאָווער עלעקטראָווניע איז אויף אַזאַ אופן בעדייטענד מעהר אויסגענוצט געוואָרען. דאָס וואָס די מאַשינען פון דער לאָדזער עלעקטראָווניע זענען אין יאָהר 1925 אַזוי קנאַפּ אויסגענוצט געוואָרען איז טיילווייז צוצושרייבען אויפ׳ן חשבון פון דער אונגינסטיגער קאָניונקטור, אָבער אַפילו אין יאָהר 1923 בעת די קאָניונקטור איז בעדייטענד בעסער געווען, האָט די לאָדזער עלעקטראָווניע פּראָדוצירט סך הכל 54,689,550 קוו. אַזוי אַרום האָט דער אויסניצונגס־פאַקטאָר אויסגעמאַכט 0,21 ד. ה. פּלוצאָ אויך ווייניגער ווי אין וואַרשאַ אין פערגאַנגענעם יאָהר.

די לאָדזער עלעקטראָווניע שטעלט הויפּטזעכליך צו עלעקטרישע קראַפט פאַר עלעקטראָ מאָטאָרען, אונגעפעהר 68 פּראָצ. און פערמאָגט אַזוי אַרום אַ גרויסע אינדוקציע־בעשווערונג. אין וואַרשאַ דאַגעגען מאַכט אויס די זעלבע אַרט בעלאַסטיגונג נאָר 36 פּראָצ. דעריבער טאַקי מאַכען אויס די שאָדענס פון דער פּראָדוצירטער ענערגיע אין וואַרשאַ אונגעפעהר 17 פּראָצ. בעת אין לאָדז איז זי־20.

די געבראַכטע ציפערן בעשטעטיגען, אַז די לאָדזער עלעקטראָווניע פערקויפט די עלעקטרישע קראַפט בעדייטענד ביליגער, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס די אַרבייטס־פערהעלטנישען זענען דאָ געווען ווייניגער גינסטיג ווי אין דער וואַרשאָווער עלעקטראָווניע.

היות ווי די לאָדזער עלעקטראָווניע האָט אין דער צווייטער העלפט פון יאָהר 1926 געהעכערט דעם פּרייז פון שטראָם, וואָלט מען געקענט אָנעהמען, אַז דער אונטערשיד איז דערמיט אויסגעגליכען געוואָרען, אין דער ווירקליכקייט שטעלט זיך די זאַך אָבער גאַנץ אַנדערש פאַר.

ביז צום 1. אָקטאָבער ד. י. פּלוזאָ אין פערלויף פון 9 חדשים האָט די לאָדזער עלעקטראָווניע פערקויפט 26,088,484 קוו. פון וואָס זי האָט איינגענומען 7,930,566 זל. ד. ה. דורכשניטליך 30 4 גראָשען פאַר 1 קוו. ענערגיע. פּלוזאָ ווייניגער ווי אין יאָהר 1925–32 גראָשען—נישט קוקענדיג אויף דער דעוואַלואַציע פון זלאָטי.

אין חודש סעפּטעמבער, נאָכדעם ווי דער איצט גילטענדער טאַריף איז איינגעפיהרט געוואָרען, האָט די עלעקטראָווניע ביי אַ פערקויף פון 4,152,427 קוו. געהאַט אַ הכנסה פון 1,250,383 זל. ד. ה. אַלזוי דורכשניטליך 30,1 גראָשען פאַר 1 קוו. און דערמיט ווידעראַמאָל ווייניגער ווי דער בעקומענער דורכשניטס־פּרייז אין משך פון די ערשטע 9 חדשים.

דער דאָזיגער רעזולטאַט אין לויפענדען יאָהר איז דערגרייכט געוואָרען דורך דעם איינפיהרען פון אַ ספּעציעלען טאַריפיקאַציע סיסטעם, וואָס זעהט פאָר אַ בעדייטענדע רעדוקציע פון טאַריף ביי אַ וואַקסענדיגען שטראָם־פערברויך. דאָס דאָזיגע סיסטעם איז ניצליך פאַר ביידע צדדים, כחמת דורך דעם קען די עלעקטראָווניע ערגרייכען צו אַ בעסערער אויסנוצונג פון איהרע מאַשינען.

די געבראַכטע איבערזיכט ערקלערט אין אַ גענוגענדער מאָס, ווי אומגערעכט די טענה איז געגען דער לאָדזער עלעקטראָווניע, אַז זי נעהמט צו הויכע פּרייזען פאַר׳ן עלעקטרישען שטראָם.

ווייטער מוז געגומען ווערען אין אַכט, אַז פאַר די קליינע אַבאָנענטען איז זייט דעם יאָהר 1926 איינגעפיהרט געוואָרען אַ ספּעציעלער טאַריף דורך דער איינאָרדנונג פון שטראָם־מעגרענצער, וואָס פערמינערט בעדייטענד דעם פּרייז פאַר׳ן עלעקטרישען שטראָם.

ווי בעקוואָם דאָס דאָזיגע סיסטעם איז, קען מען זעהען דערפון, וואָס די צאָהל פון די דאָזיגע אַבאָנענטען מאַכט שוין איצט מעהר אויס ווי 6000 און זי וואַקסט כסדר.

די אַלגעמיינע צאָהל פון די עלעקטריע־אַבאָנענטען אין לאָדז איז אין משך פון איין יאָהר געוואַקסען פון 26,575 אויף כמעט גאַנצע 36,000.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט“ ענטפערען אויף יורידישע אָנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופּאָן.**
> יורידישע אָפּטיילונג
> פון „נייעם פאָלקסבלאַט“
>
> בײַם דערלאַנגען אַנ׳אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער ראַמע פון טאָג, וואָן די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט מען קענטער נישט געגעבען ווערען.
>
> גילטיג דעם 8. נאָוועמבער 1926.

2405. ג. ב—וויים.

בעש־ייבט דעם פאַל אויספיה־ליך. לעגט צו צו דער אָנפראַגע אַ קופּאָן. איחר וועט נישט פערשפּעטיגען מיר ענטפערען אין משך פון 3 טאָג.

2406. אַ פערעהרער פון נ. פאָלקסבלאַט.

צו איהר זאָלט זיך צו הערען צו דער שטים פון אייער האַרץ אָדער זיך צו ביינגען צו די גאָלדענע גליקען, וואָס עס זאָגט אייך צו אייער פעטער. דאָס איז נישט קיין יורידישע פראַגע. ווענדעט זיך אין רעדאַקציע מיט אַ פאָרשלאַג, אַז עס זאָל איינגעפיהרט ווערען אַנ׳אָפּטיילונג אויך פאַר „לעבענס עצות“.

2407. אַ לעזער פון קאָשטעלני פּלאַץ.

די געריכטס־אַוויזאַציע מוז מען אייך געוועהנליך צושיקען מינדעסטענס 7 טעג פאַר׳ן פּראָצעס. איהר קאָנט פאָדערן, אַז מען זאָל דעם פּראָצעס אָפּלעגען, ווייל איהר זענט צוליב׳ן קורצען טערמין נישט ביכולת געווען זיך צו בעזאָרגען מיט די געהעריגע בעווייזען.

2408. אַ לעזער פון גייערס מאַרק.

מיר האָבען שוין נישט איינמאָל געענטפערט, אַז צו עפענען אַ ביוראָ פּראָשב דאַרף מען נישט קיין בעזונדערן יורידישען אָדער אַלגעמיינער בילדונג־צענז. פאָטענט דאַרפט מען אויסקויפען 3. קאַט. מעלדען וועגען דעם מוז מען אין רעגירונגס־קאָמיסאַריאַט. עצות טאָר מען נישט געבען. די שילד דאַרף לויטען Biuro próśb i zażaleń אין נישט ווי איהר ווילט Biuro próśb i porad prawnych.

2409, גינטער,

לויט׳ן אַרטיקעל 3251 פון אוסטאַוו וועגען דער ציוו לער־פּראָצעדור קומען פאַר ביי פערמאַכטע טירען געריכטס־פערהאַנדלונגען בלויז וועגען אַלימענטען אָדער ערפינדונגען. אַ חוץ דעם האָבען די צדדים דאָס רעכט צו בעטען, אַז אויך אין אַנדערע פּראָצעסען זאָלען די פערהאַנדלונגען פאָר־קומען ביי פערמאַכטע טירען. אַזאַ בקשה קאָן ווערען בעפרידיגט, ווען דאָס געריכט אָנערקענט די אַרויסגערוקטע מאָטיווען פאַר בערעכטיגט.

אַרעסטירט מיך

איך האָב דערהרג׳עט מיין פרוי!

אַ בלוטיגע דראַמע אין פּאַריז.

דאָס פאַר פאָלק זשאַן דעלליפס און לואיזע לעבראָן, האָבען זיך צוקריגט מיט אַ מינוט מאָנאַטען צוריק און האָבען געלעבט באַזונדער. דער מאַן איז אַלט אַ יאָהר פינף און דרייסיג און איז בעשעפטיגט אין פּאַריז אַלס אַ מעכאַניקער אין אַ גאַראַזש פון אויטאָמאָבילען. זיין ווייב, וועלכע איז, אייגענטליך, געווען נישט זיין ווייב, נאָר אַ געליבטע, איז יונגער געווען פון איהם מיט אַ יאָהר צעהן; זי האָט געדינט אַלס פערקויפערין אין אַ גרויסען וועשגעשעפט. זיי האָבען געהאַט אַ קינד, אַ מיידעלע, קלאַפּילדע, וועלכע איז איצט שוין אַלט אַ יאָהר ניין. זינט די מאַמע האָט פערלאָזען דעם טאַטען, האָט דאָס מיידעלע זיך אויפגעהאַלטען ביי איהם, ביים טאַטען, ווייל די מאַמע האָט שוין געלעבט מיט אַנ׳„אַנדער טאַטען“, וועלכער האָט נישט געוואָלט, אַז איהר מאַמע זאָל מיט זיך אַריינברענגען צו איהם אַנ׳איבעריגען עסער... זשאַן דעללפּס, וויירער, זינט זיין ווייב אָדער זיין געליבטע האָט איהם פערלאָזען, האָט ער גאָר פערגעסען דעם קריג, וואָס ער האָט מיט איהר געהאַט, און האָט זעהר געצ׳חלש׳ט נאָך איהר.

ער האָט זיך נישט געקענט צוקלויבען קיין אַנדערע אויף איהר אָרט, הגם ער איז אַ גאַנץ אָנגענעהמער מאַנסביל און אין די ווײַן־קעלערס פון „מאָנמאַנטר“ געפעלט ער זעהר אַלע מיידלעך... נאָר ער פלעגט אַפילו נישט וועלען אויף זיי זיך אומקוקען. ער האָט צוריק געוואָלט האָבען ביי זיך זיין לואיזען. האָט זי אָבער נישט געוואָלט. דער נייער געליבטער איז איהר טייערער... נישט געהאָלפען, וואָס ער, דער פריהערדיגער מאַן, פלעגט צו איהר טאָג־טעגליך שיקען בריוולעך דורך זייער קינד, און בעטען זיך ביי איהר זי זאָל זיך אומקעהרען צו איהם... ווייניגסטענס צוליב דעם מיידעלע... ער איז דאָך נאָר אַ טאַטע, און נישט קיין מאַמע, ער איז שטענדיג פערהאַרעוועט און עס איז נישטאָ קיינער אין שטוב, וועער עס זאָל איהר ערציהען און אַכטונג געבען אויף איהר... לואיזע פלעגט דאָס מיידעלע היים אָנקושען, געבען צוקערקעס און איהר אָפּשיקען צוריק צום טאַטען מיט אַנ׳ענטפער: זי קען נישט! זי איז איצט שוין שטערבליך פערליבט אין איהר נייעם פריינד!

איינמאָל פאַרנאַכט איז זשאַן דעלליפס אַליין אַוועק זיך זעהן מיט זיין געוועזענער געליבטע; ער האָט איהר אָפּגעהיט, ווען זי איז אַרויס פון דעם וועשגעשעפט און איהר געבעטען, זי זאָל הייגט אָוועגד קומען אויף דעם וואָקזאַל „מאָנפּאַרנאַס“ צו בעגלייטען זייער ביידענס קינד, וועלכע ער שיקט אָפּ מיט׳ן באַהן אין אַ גאָהנטען שטעטעל צו זיין אַלטער מוטער אויף צום האָדעווען, ווייל ער איז נישט אומשטאַנד אליין מיט איהר זיך צו פערנעהמען.

איז לואיזע טאַקע געקומען און געבראַכט פאַר דעם מיידעלע אַ מתנה ויפ׳ן וועג, איהר אָנגעזאָגט זי זאָל זיך גוט אויפפיהרען ביי דער באָבען. נאָכדעם האָט מען זיך צוקושט מיט דער קליינער, דער צוג איז אַוועקגעפאָהרען, און זיי ביידע, דער טאַטע און די מאַמע, האָבען זיך געלאָזען פון וואָקזאַל צוריק אין שטאָט...

אויף צוריקוועגס האָט דער געוועזענער מאַן ביי איהר זיך גענומען בעטען, זי זאָל אַריינגעהן צו איהם איבערנעכטיגען היינטיגע נאַכט... נאָר הייגטיגע נאַכט... איצט איז שוין אויך דאָס קינד ביי איהם נישטאָ און זיין עלענדקייט איז נאָך גרעסער געוואָרען... ער קאָן זיך פון איהר אַזוי גלאַט נישט צושיידען!. ער האָט געוויינט, ער האָט איהר אָנגעכאַפּט פאַר׳ן האַנד און געשה׳ט, ער וועט איהר נישט אָפּלאָזען...

האָט זי זיך געלאָזען איבעררעדען... קיין שום פאַריזערקע וואָלט נישט געקענט זיין אַזוי האַרט ווען אַ מאַנסביל וויינט; און בעזונדערס לואיזע. זי האָט זיך געטראַכט: זי האָט דאָך געלעבט מיט איהם צעהן יאָהר, טאָ זאָל זיך איהר איצט דוכטען, אַז זי האָט מיט איהם געלעבט צעהן יאָהר מיט אַ נאַכט... פאַר׳ן איצטיגען מאַן וועט זי שוין מאַרגען צוטראַכטען עפּעס אַ פּאַסענדען תירוץ וואו זי איז געווען...

— אָבער נאָר די הייגטיגע נאַכט — האָט זי ענדליך געזאָגט ענטשלאָסען — און זאָל דאָס זיין דאָס לעצטע מאָל!. מעהר זאָלסטו מיר שוין נישט דולען אַ קאָפּ מיט דיינע שטענדיגע ביטעס און געוויינען זיך ווידער אומצוקעהרען צו דיר... איך האָב ליב מיין מישעל׳ן מיין איצטיגען געליבטען, און צווישען מיר און דיר איז איצט שוין אַלץ געענדיגט... איך געה מיט דיר נאָר מיט דעם בעדינג, אַ דו מוזט מיך אָן פּוּועקען גאַנץ פריה כדי איך זאָל נאָך קומען בעצייטענס אַ היים און געפינען מישעל׳ן אין הויז. ווען נישט, וועט ער מיך דער׳הרג׳ענען.

אַז זשאַן האָט איהר דערויף געגעבען זיין עהרען־וואָרט, האָט זי זיך געלאָזען נעהמען אונטער׳ן אָרעם און אָפּפיהרען צו איהם אין זייער ביידענס געוועזענע וואוינונג... זי האָט נאָך ביידען צוגעגרייט קאַפע פאַר׳ן שלאָף, גאָר ווי דעמאָלט ווען זי איז נאָך דאָ געווען די גאַנצע באַלעבאָסטע, געמאַכט דאָס בעט; זי האָט זיך געלאָזען אַרומנעהמען פון זשאַן׳ען פונקט ווי זייער צעהן־יעהריגעס צוזאַמענלעבען וואָלט נאָך ווייטער געהן מיט זיין געוועהנליכען גאַנג און וואָלט גאָר נישט געהאַט זיך איבערגעהאַקט מיט פינף חדשים צוריק...

זשאַן האָט געהאַלטען וואָרט. ער האָט איהר אויפגעוועקט בעצייטענס. זי איז שנעל אַרויסגעשפּרונגען פון בעט און זיך געאיילט אָנצוטון אויף גיך, כדי צו לויפען צו איהר מישעל׳ען... זשאַן איז אויך אַראָפּ פון בעט...

— דו קענסט דאָך גאָר ליגען, — האָט זי צו איהם געזאָגט — צו דער אַרבייט איז דאָך נאָך פריה...

— וואָס וועל איך — זאָגט ער—אויסליגען אַליין?! איך וועל דיר בעסער אַרויסבעגלייטען, אָדער פּילייכט, וועסטו זיך נאָך בעטראַכטען און דו וועסט נאָך בלייבען ?!..

זי איז געוואָרען בייז:

— דו האָסט דאָך פערשפּראָכען מיר מעהר נישט צו דערעסען מיט דיינע געבעטען !..

— גוט, גוט, — האָט ער געזאָגט — איך געדענק !..

און אין דער מינוט, ווען זי איז צו איהם צוגעגאַנגען געבען די האַנט זיך צו געזעגענען שוין אויף שטענדיג, האָט ער איהר אַריינגעשטאָכען אַ מעסער אין האַרצען און זי איז געפאַלען טויט...

אין פינף מינוט אַרום איז זשאַן שוין געווען אויפ׳ן גאַס, וואו ער האָט אויסגעזוכט אַ פּאָליציי־מאַן און צו איהם געזאָגט:

— איך האָב נאָר וואָס דער׳הרג׳עט מיין פרוי. אַרעסטירט מיך !..

דער פּאָליציי־מאַן האָט איהם געבראַכט אין פּאָליציי קאָמיסאַריאַט; דאָרטען האָט דער מערדער דערצעהלט די גאַנצע געשיכטע, וואָס עס איז פאָרגעקומען צווישען איהם און דער ערמאָרדעטער, דערנאָך האָט מען איהם אָפּגעפיהרט אין געפענגניש.

אַ טאַטע לעבט מיט זיין אייגענע טאָכטער און וויל איהר ערמאָרדען אויס אייפערזוכט.

אין אַ מאָסקווער צייטונג געפינט זיך די פאָלגענדע בעשרייבונג פון אַ פּראָצעס וואָס איז פאָרגעקומען אין איינעם פון די מאָסקווער געריכטען:

דער אַרבייטער, איוואַן אַוואַראָוו, וועלכער איז איצט שוין אַ מאַן אין די זעכציגער, האָט געוואוינט אין דאָרף מיט זיין טאָכטער אַלעקסאַנדראַ און זיין זוהן וולאַדימיר. אין יאָהר 1922 איז דער זוהן אַוועק אין דער רויטער אַרמעי און דער אַלטער איז פערבליבען אַליין מיט דער טאָכטער. איין נאַכט איז דער טאַטע צוגעגאַנגען צו דער טאָכטער'ס געלעגער און האָט איהר אָנגעפאַנגען צו דערצעהלען, אַז ער האָט געזעהן אין חלום גאָט, און אַז „גאָט האָט איהם געהייסען לעבען מיט דער טאָכטער ווי מיט אַ פרוי". די 17-יעהריגע אַלעקסאַנדראַ האָט אָבער נישט געגלויבט אין אַזאַ בעפעהל פון גאָט, און זי האָט אָנגעפאַנגען צו שטראָפען דעם טאַטען, בעטען זיך ביי איהם און וויינען. אויפ'ן טאַטען אָבער האָט עס נישט געווירקט און ער האָט פערגוואַלטיגט די טאָכטער.

אויף מאָרגען איז די טאָכטער פון שאַנדע עגטלאָפען אין וואַלד און זיך געוואָלט אויפהענגען. דער טאַטע אָבער איז איהר נאָכגעלאָפען און האָט איהר געבראַכט צוריק אַ היים. דערנאָך האָט אַוואַראָוו אין פערלויף פון דריי יאָהר צייט דורך קלעפּ און סטראַשונקעס געצוואונגען די טאָכטער, אַז זי זאָל מיט איהם לעבען.

אין יאָהר 1923 האָט אַלעקסאַנדראַ חתונה געהאַט און האָט זיך צוזאַמען מיט איהר מאַן בעזעצט אין דעם סאָוויעטישען מאַיאָנטעק „דאָס רויטע פעלד", אין פאָדאָלישער קרייז.

דער טאַטע האָט אָנגעפאַנגען פערוואַרפען מיט בריף דעם איידעם, ער זאָל זיך שיידען מיט דער ווייב, מיט אַלעקסאַנדראַ'ן, מיט'ן אַלטענ'ס טאָכטער, הייסט עס. אַלעקסאַנדראַ איז דעריבער געווען געצוואונגען צו דערצעהלען דעם מאַן די גאַנצע געשיכטע, וואָס מיט איהר האָט פּאַסירט. דער אַלטער האָט זיך וועגען דעם דערוואוסט, און האָט בעשלאָסען דערפאַר מיט איהר אָפּרעכענען זיך פאַר דעם. לעצטען דעצעמבער האָט דער אַלטער זיך בעוואָפענט מיט אַ שאַרפען מעסער און האָט זיך אַוועקגעלאָזט צום איידעם. אַלעקסאַנדראַ איז נישט געווען אין הויז, און דעם מאָמענט, ווען דער אַלטער איז אַריינגעקומען. אָבער אין גיכען איז זי געקומען פון קראָם. זי האָט נישט בעמערקט דעם אינערוואַרטעטען גאַסט, דעם טאַטען, און אָנגעפאַנגען אויסצופּאַקען די פּעקלעך, וואָס זי האָט געבראַכט. אין דעם מאָמענט האָט זיך דער טאַטע אַרויפגעוואָרפען אויף איהר און האָט זי אָנגעפאַנגען צו שטיקען.

די מענשען, וואָס האָבען זיך דאַן געפונען אין הויז, האָבען זי קוים אַרויסגעריסען פון זייגע הענט און האָבען איהם אַרויסגעטריבען פון הויז. ער האָט זיך שפּעטער ווידער אַריינגעריסען אין צימער און האָט נישט אויפגעהערט געוואָלט צוקומען צו דער טאָכטער, וועלכע איז געלעגען אין אַ בעוואוסטלאָזען צושטאַנד.

די טאָכטער האָט אויף מאָרגען געמעלדעט וועגען אַלעם צו דער פּאָליציי, און דער 55-יעהריגער אַוואַראָוו איז אַרעסטירט געוואָרען און געשטעלט געוואָרען צום געריכט „פאַר צווינגען אַ פערזאָן, וואָס איז מאַטעריעל אָפּהענגיג פון איהם, צו לעבען מיט איהם", און פאַר אַ פערזוך צו טויטען אַ מענשען.

אויפ'ן געריכט האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דער אַלטער איז געווען געגען געגען דעם, אַז די טאָכטער זאָל חתונה האָבען און האָט צוגעשטימט צו דער חתונה ערשט דאַן, ווען אַלעקסאַנדראַ האָט איהם פערזיכערט, אַז זי וועט אויך נאָך דער חתונה לעבען מיט איהם. דער אַלטער אויפוואוירף האָט זיך גאָר נישט פערגעשטעלט, אַז די טאָכטער וועט איהם „אָפּנאַרען" און וועט איהם מעהר נישט פאָלגען און ווען עס האָט זיך אַרויסגעצייגט, אַז זי וויל מעהר פון איהם נישט וויסען, האָט ער בעשלאָסען איהר צו „בעשטראָפען".

דער אַלטער האָט געלייקענט, אַז ער האָט געוואָלט ערמאָרדען די טאָכטער. ער האָט אויך געלייקענט, אַז ער האָט איהר פערגוואַלטיגט, אָבוואָל, ער האָט זיך מודה געווען, אַז ער האָט געלעבט מיט איהר 3 יאָהר צייט, אָבער ער האָט עס געטון, זאָגט ער, מיט איהר „צושטימונג". די עדות אָבער האָבען בעוויזען, אַז אַלעקסאַנדראַ איז די גאַנצע צייט געווען אין אַ זעהר געדריקטער שטימונג.

דאָס געריכט האָט אַוואַראָוו'ן געפונען שולדיג און איהם פערמשפּט צו 8 יאָהר טורמע, אָבער אַזוי ווי ער איז שוין אַן אַלטער מאַן און זעהר אַן אונוויסענדער מענש האָט דאָס געריכט געפונען פאַר מעגליך צו פערקלענערען איהם די שטראָף ביז 5 יאָהר צייט.

Dr. L. LEWITAN
נעהמט אָן אין דערהיים פון 5 ביז 7 אוונד צו קליניק-פּריזען. 31
31 נאַדראַנסקאַ .31

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maia16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער - קראַנקהייטען
נעהמט אָן פון 6–7, זונטאָג פון –43

די שמד-בעוועגונג צווישען אונגאַרישע יודענטום

האָט זיך אין די לעצטע יאָהרען פערקלענערט.

בערלין, (י. ט. א.) אַן אינטערעסאַנטען סך-הכל פון דער שמד בעוועגונג צווישען די יודען אין אונגאַרן איז געמאַכט געוואָרען אין דער עקאָנאָמיש-סטאַטיסטישער סעקציע ביים יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט. פון די צוגויפגעשטעלטע סטאַטיסטישע ציפערן איז צו זעהען, אַז אָנהויב 20-טען יאָהרהונדערט אין די יאָהרען 1901-1905 האָבען זיך פון יעדער 10,000 יודען אין אונגאַרן געשמדט 6, 4 נפשות. אין די יאָהרען 1919-1924 אָבער שוין 34 4 נפשות. אין אַבסאָלוטע צאָהלען, האָט דאָס אונגאַרישע יודענטום פערלוירען דורך שמד פאַר 12 יאָהר פון 1896 ביז 1908. ס"ה 5,790 נפשות. בשעת פאַר 6 יאָהר 1919 ביז 1924 האָבען זיך געשמדט אין אונגאַרן 11,288 יודען.

דער הויפּט מאָטיוו פון שמד'ן פלעגט פאַר דער מלחמה זיין די חתונה מיט קריסטען. אין די יאָהרען פון רעוואָלוציע און אין די שפּעטערדיגע יאָהרען ווערט די יודישע בעפעלקערונג געטריבען צום שמד דורך פּאָליטישע און נאַציאָנאַלע מערפאָלגונגען. די לעצטע יאָהרען, אַ דאַנק דער בערוהיגונג פון די פּאָליטישע און נאַציאָנאַלע בעציהונגען, האָט די צאָהל שמד'ן ביי די אונגאַרישע יודען זיך פערקלענערט. אַזוי האָבען זיך אין 1919 געשמד'ט 7,146 יודען, אין 1920 – 1,925 יודען, אין 1921 – 827 אין 1922 – 499 יודען אין 1923 – 458 יודען, און אין 1924 – נאָר 433 יודען. גלייכצייטיג פערגרעסערט זיך אויך די צאָהל צוריקקעהרענדע צום יודענטום. אַזוי האָבען זיך צוריקגעקעהרט צום יודענטום אין 1919 – 137 נפשות, אין 1920 – 168, אין 1921 – 243, 1923 – 326, און אין 1924 – 315.

די האָר שטעלען זיך קאַפּויער.

(ענדע פון 3-טע זייט).

ליך געט"נה'ט, אַז על-פּי-יושר קומט דער געזונטער רעוואָלווער איהם, און באַרביצאַ האָט געפאָדערט דעם רעוואָלווער פאַר זיך. דער דאָזיגער סכסוך האָט געפיהרט דערצו, אַז באַרבוצאַ האָט אַרויסגענומען פון זיין טאַש דעם אייגענעם רעוואָלווער און אויסגעשאָסען צוויי מאָל אין פּרעקאָף טאַראַקיף, וועלכען ער האָט אַוועקגעלעגט אויף דער שטעל אַ טויטען.

דאַן האָט באַרבוצאַ געגעבען אַ בעפעהל, מען זאָל אויסגראָבען אַ קבר און מקבר זיין דעם ווידערשפּעניגען, וואָס האָט געוואוינט איהם באַרבוצאַ'ן, ענטקעגענגעשטעלען זיך. באַלד, ווי דאָס איז געשעהן, האָט באַרבוצאַ געקאָמאַנדירט, מ'זאָל לכבוד דעם נע'הרג'עטען באַנדיט, וועלכער איז געווען זיין טרייעסטער פריינד, אויסשיסען עטליכע מאָל אין דער לופט, ווייל דער טויטער האָט עס שרעקליך פערדינט. נאָך דער דאָזיגער געשיכטע האָט באַרבוצאַ געהייסען דער-לאַנגען עסען פאַר זיך, גלייך ווי עס וואָלט גאָרנישט פּאַסירט.

דער דאָזיגער „ברודער מאָרד" האָט זיך אָבער זעהר גיך געכאַפּט אָן באַרבוצאַ'ן, וואָרים זיינע געטרייעסטע דינער האָבען נישט געקאָנט איבערטראָגען די לעצטע אַכזריות און זיי האָבען בעשלאָסען איבערצוגעבען זייער הויפּטמאַן און זיך זעלבסט אין די הענט פון דער פּאָליציי.

איצט ווערט די דאָזיגע באַרבוצאַבאַנדע געמשפּט פון דעם טשערנאָוויצער מיליטערישען געריכט. אינטערעסאַנט איז, אַז דער הויפּט שולדיגער באַרבוצאַ געפינט זיך נישט אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק, מחמת איידער דער פּראָצעס האָט זיך אָנגעהויבען האָט ער זיך בעהאַלטען און מען קאָן איהם נישט געפינען. דער פּראָצעס, צו וועלכען עס זענען אַרויסגערופען געוואָרען איבער 250 עדות, דאַרף דויערען העכער צוויי וואָכען

ה. פּיינעס

די ליבעס פון אַ קייזערין.

היסטאָרישער ראָמאַן פון לעבען אין רוסישן קייזערליכען הויף

פון ל. זאַכער מאַזאָך.

(24

דער הויז-הויפמייסטער האָט פאָרגעשטעלט איהר די קנעכט איינער נאָכ'ן אַנדערען און דערביי ערקלערט די מעלות און די פעהיגקייטען פון יעדערען פון זיי.

אָן אַ זייט פון די אַנדערע, וואָס זענען געשטאַנען מיט הכנעה'דיגע מינעס פאַר זייער פּריצטע, האָט די גרעפין שובאַלאָוו, בעמערקט אַ יונגערמאַן פון זעלטענער שעהנהייט און זי האָט נישט געקענט אָפּרייסען פון איהם די אויגען.

שלאַנק און קרעפטיג געבויט, מיט אַ פיין פּנים, וואָס איז ברוין געווען פון דער זון, און מיט אַ שוואַרץ בערדעל און לאַנגע, טונקעלע האָהר, האָט ער גישט אויסגעזעהן ווי די אַנדערע קנעכט איהרע, כאָטש געקליידעט איז ער געווען אַזוי ווי די איבעריגע און געשטאַנען איז ער אויך צווישען זיי.

— ווער איז יענער יונג דאָרט? — האָט די גרעפין שטיל געפרעגט דעם הויז-הויפמייסטער — ער זעהט נישט אויס ווי אַ לייבאייגענער און דאָך שטעהט ער צווישען זיי אַלעמען.

ווייל ער דאַרף דאָרט שטעהן, פּריצטע — האָט דער אַלטער געענטפערט — אמת, ער איז קלינער פון אונז אַלע, אָבער דיין קנעכט איז ער, ווי מיר אַלע, דיין פּויער.

— ווי הייסט ער און ווי קומט צו איהם אַזאַ פיינער אויסזעהן? — האָט די גרעפין ווייטער אויסגעפרעגט.

— זיין נאָמען איז אַלעקסיי ראַזומאָווסקי — האָט דער אַלטער איהר ערקלערט — אַ זוהן פון אַן אוקראַינישען פּויער. דיין פערשטאָרבענער פאָטער האָט איהם מיט זיך קיין מאָסקווע גענומען, ווייל ער האָט געהאַט אַ גוט קעפּעלע און אַ גוטע שטים צו זינגען. ער האָט איהם געהאַלטען ווי אַן אייגען קינד, געלאָזט איהם לערנען פערשידענע וויסענשאַפטען און געזאַנג אויך. דער פאָטער דיינער האָט איהם זעהר ליב געהאַט.

— אויב אַזוי, ווי קומט עס, וואָס ער האָט איהם נישט געגעבען קיין בעפרייאונג פּאַפּיערען?

— מיר אַלע ווייסען, אַז דיין פאָטער האָט זיך אַלץ געקליבען צו געבען איהם אַזאַ פּאַפּיער, אָבער ער האָט עס אַלץ אָפּגעלעגט, ביז ער איז פּלוצלינג געשטאָרבען.

— איז ער, הייסט עס, מיין לייב-אייגענער?

— יאָ, דאָס איז ער, נאָך אַלע געזעצען.

— גוט.

די גרעפין האָט איהם געהייסען ווייטער פאָרשטעלען איהר די קנעכט איהרע, ביז דער אַלטער איז צוגעקומען צום יונגען שעהנעם אַלעקסיי. דעמאָלט האָט די גרעפין זיך מיט אַמאָל אָנגערופען:

— איהר קענט איצט אַלע געהן און אַלעקסיי זאָל דאָ בלייבען.

און ווען אַלעקסיי איז געבליבען מיט איהר אַליין, האָט זי צו איהם אַ וואונק געטון.

קום צו נעהנטער! — האָט זי איהם בעפוילען.

ער האָט זי געפאָלגט און איז געבליבען שטעהן אַ פּאָר טריט פון איהר.

— דו מאַכסט דעם איינדרוק פון אַ געבילדעטען יונגענמאַן — האָט זי געזאָגט — ווי איך הער, האָסטו געלערנט...

— יאָ, פּריצטע, דיין פערשטאָרבענער פאָטער איז געווען זעהר גוט צו מיר.

— פאַרוואָס האָט ער דיך נישט בעפרייט?

— אָהן דעם האָט ער מיר אויך גענוג גוטס געטון.

— למשל?

— ער האָט מיך בעקאַנט געמאַכט מיט גאָט'ס וואָרט און מיט די וועלט פון די מענשען. ער האָט מיך בעקאַנט געמאַכט מיט דער געשיכטע פון אונזער לאַנד און פון פרעמדע לענדער און פעלקער.

— און דאָס האַלטסטו פאַר אַ גליק?

— געוויס.

— און איך האַלט עס פאַר אַ גרויס אומגליק פאַר אַ מענשען אין דיין לאַגע — האָט די גרעפין זיך אָנגערופען — ווען איך זאָל זיין צו דיר נישט אַזוי גנעדיג ווי מיין פאָטער איז צו דיר געווען און בעהאַנדלען דיך ווי די אַנדערע לייב-אייגענע מיינע, ווי וועסט דעמאָלט זיין?

— דעמאָלט וועט דער אמת דאָך בלייבען אמת — האָט אַלעקסיי ראַזומאָווסקי געענטפערט מיט אַן ערנסטער מינע — און דער וויסען וועט בלייבען דאָך וויסען, און וועלכען איך וועל געפינען אַ טרייסט אין דער שרעקליכסטער לאַגע...

— דו מיינסט אַזוי — האָט די גרעפין געזאָגט — אויב אַזוי וויל איך דאָס טאַקי זעהן.

די גרעפין האָט אָנגעקלונגען. דער אַלטער הויז הויפמייסטער איז אַריינגעקומען.

— טו גלייך אָן דעם דאָזיגען קנעכט אין אַ ליוורייע — האָט זי בעפוילען — ער געפעלט מיר בעסער איידער די אַנדערע. איך וויל, אַז ער זאָל מיך בעדינען. דו פערשטעהסט?

דער אַלטער האָט זיך פערנייגט.

— נו, וואָס ווילסטו עפּעס איצט זאָגען? — האָט זי זיך דערנאָך געווענדעט צום יונגען אַלעקסיי.

— וואָס קען זאָגען אַ קנעכט? — האָט אַלעקסיי געענטפערט רוהיג.

— דאָ אָבער קענסט יאָ זאָגען — האָט זי זיך אָנגערופען — און איך וויל הערען דיין מיינונג. רעד!

— איך מיין, פּריצטע, — האָט ער געזאָגט, — אַז דו ביזט גערעכט, וואָס דו קלייבסט זיך אויס אַ קנעכט, וואָס דיין פאָטער איז צו איהם געווען אַזוי לייטועליג.

אויף אַזאַ ענטפער האָט די שעהנע פרוי, וועלכע האָט פאַר לאַנגווייליגקייט אָנגעהויבען מיט איהם דאָס דאָזיגע שפּיל, זיך גאָרנישט געריכט. זי האָט איהם אָנגעקוקט מיט גרויסע אויגען און דערנאָך האָט זי זיך אומגעדרעהט צו איהם מיט'ן רוקען.

ראַזומאָווסקי האָט פערלאָזען מיט'ן אַלטען דעם זאַל.

— אָך, זוהן מיינער, — האָט דער אַלטער אַ זיפץ געטון — יענע שעהנע צייטען, וואָס מיר האָבען אַמאָל געהאַט פאַר'ן פערשטאָרבענעם פריץ, זענען שוין מעהר נישטאָ. די יונגע פּריצטע איז, קענטיג, אַ שלעכטע.

אַלעקסיי האָט געשוויגען.

.36

אייפערזוכט.

אויף מאָרגען אין דערפריה האָט אַלעקסיי אָנגעהויבען זיין דינסט.

ווען די גרעפין האָט נאָך גערוהט אויף איהר געלעגער אין איהר שלאָפצימער, האָט ער איהר געבראַכט די שאָקאָלאַד אויף אַ זילבערנער טאַץ. ער האָט זיך אַרונטערגעלאָזט אויף איין קניע און זי האָט גענומען איהר פריהשטיק און אַ קוק געטון אויף אַלעקסיי'ן פון דער זייט.

— דו זעהסט אויס גוט אין דער ליוורייע — האָט זי זיך דערנאָך אָנגערופען — און דער קאָזאַקען-קאָסטיום פּאַסט דיר אויך. קענסטו רייטען?

— יאָ, פּריצטע.

— גוט, מאַך זיך גרייט, מיך צו בעגלייטען. איך פאָהר באַלד אַרויס אויפ'ן שפּאַציר.

און שפּעטער אַ ווײַלע, ווען די שעהנע גרעפין איז אַרויסגעקומען פון די טרעפּ, איז אַלעקסיי שוין געשטאַנען אויפ'ן הויף מיט געזאָטעלטע פערד, האָט געהאַלטען זיין פּריצה'טע זיך זעצען אויפ'ן זאָטעל און איז איהר נעכדעם נאָכגעפאָהרען עטליכע טריט פון הינטען, אַזוי ווי אַ רייט-קנעכט.

די גרעפין, וועלכע איז לכתחילה געווען אויסען איהם צו פּייניגען און לאָזען איהם פיהלען, אַז ער איז איהר קנעכט, פּונקט אַזוי ווי איהרע אַנדערע פּויערים, איז דערשטוינט געוואָרען, ווי געשיקט און געדולדיג איהר געבילדעטער שקלאַף האָט זיך אַרויסגעוויזען אין זיין נייער לאַגע. זיין בעגעהמונג האָט אויף איהר געמאַכט אַזאַ איינדרוק, אַז ווען זי איז דערנאָך געפאָהרען צוריק, האָט זי געגומען טראַכטען וועגען דעם, ווי אַזוי צו פערבעסערען זיין לאַגע.

איהר מאַן און איהר געליבטער, דער קאַמערהער וואָראָנצאָוו, האָבען געשפּייזט מיט איהר און אַלעקסיי האָט זיי בעדינט.

שובאַלאָוו'ן איז גלייך געוואָרען אויפגעפאַלען.

— ווער איז ער? — האָט ער זיך אָנגערופען צו זיין פרוי

— אַזאַ עלעגאַנטער דיענער האָט אַפילו די צאַריצע אויך נישט.

ער איז זיכער אַ פּראַנצויז, קיין רוס אודאי נישט.

— האָסטו נישט געטראָפען, מיין ליבער — האָט זיין ווייב געענטפערט — ער איז דווקא אַ זוהן פון אַ רוסישען פּויער, מיין לייבאייגענער.

— וואָס רעדסטו? — האָט שובאַלאָוו אויסגעשריגען — און אַזאַ אוצר האָלטסטו דאָ בעגראָבען? ברענג איהם קיין פּעטערבורג. שענק מיר איהם אַוועק, איך וואָלט איהם געקענט זעהר גוט בענוצען.

(פאָרטזעצונג קומט)

Dr. Adam GROSGLIK

Aleje Kościuszki 27, tel. 51-78
הויט און וועגערישע קראַנקהייטען.
רענטגען און ליכט-הייל אינסטיטוט.
נעהמט אָן פון 4 ביז 7 אין אָוונד. 111

Dr. med. J. POLAKOW

ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
KONSTANTYNOWSKA 37, 39-75
נעמט אָן פון 5—6.30 אָוו., אינדערהיים און פון 2—3
אין דער לעטשניצע אויף גרעם מאַרק פּעטריק. 294.

Dr. med. Ludwik Rapeport

Pr. Narutowicza 25 (Dzielna)
Telefon 44-10 1000
ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוונד.

Dr. med. W. EYCHNER

פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע
זגערזשער 38, טעל. 34-72
נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294
פון 12 ביז 2 מיטאָג, אין דערהיים פון 6—8 אָוונד,
זונטאָג—פון 11 ביז 1-2 מיטאָג.

Dr. PRYBULSKI

צוריקגעקערט - וואָלטשאַנסקאַ 1, טעל. 25-38.
ווענערישע- און האַר- הויט - קראַנקה מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען. — נעמט אָן 9—1, 4—8 אָוו., דאַמען: 4—5

בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך

איך האָב די עהרע מיטצוטיילען, אַז איך האָב מיין ביוראָ איבערגעטראָגען פון פּעטריקאָווער 18 אויף

17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער. דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52.
וואו עס ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס צום אוסטאַוו, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַרבאַ-לאַניעס, ריקורסען-וועגען קאַנצעסיעס אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעס צו אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָזיוויעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. 503

רעכטס-קאָנסולענט י. מאַנעלא
פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52.
שנעל, רעעל און ביליג!

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָבענד

ד״ר וואַלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	3—4
ד״ר כערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	12—9 5.30—4
ד״ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	12—10 6.30—5
ד״ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	2—12
ד״ר שמירגעלד	נערוועז און גייסטיגע קר.	3—1
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	2—12.30
ד״ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1—2 1/2
ד״ר בערנסאָן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פּלומבירען, שפּריצונגען און שמעלצען א. ז. וו. פּאַקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פאַרלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערן אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אורין, פּלעגמאַ און בלוט. 2120

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען א
דענטיסטישער קאַבינעט
עס נעהמען אָן:

ד״ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	2—9 נ״מ.
ד״ר לאַזשינסקאַ סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7.30—3

קינסטליכע ציהן, קראָנען, מאָסטען א. ז. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

לימבאַכער מאַשינען-פאַבריק BACH & WINTER

Limbach, Sa.

ליפערט אַלס לאַנגיעהריגע ספּעציאַליסטען:
ספּעציאַל-נייה-אויבערלאַך- און קעטעל-מאַשינען פאַר די ווערק-און שטריק-וואַרען-אינדוסטריע און בעזונדערס: צילינדער-אויבערדעק-מאַשינען, אויבערלאַך- און אונטערלאַך-מאַשינען, רעגולאַר-נייה-מאַשינען, דאָפּעלטקעטענשטיך-און דאָפּעלשטעפּשטיך-נייה-מאַשינען ווי אייגענע געשוצטע פּאַטענטען צום נייהען פון שטריקוואַרען, טריקאָטאַזשען, שטרימף, האַנדשוה און דערגלייכען. גרעסטע לייסטונג! בעסטע נאַהט! אונגעגרענצטע פּערוועדנדונגס-דויער! בעסטע בעדינגונגען און טייל-צאָהלונגען! 069

פאָרטרעטער פאַר פּוילען: **LEON FRIEDMANN i S-ka**
Łódź, 6-go Sierpnia (Benedykta) Nr. 3.

קומט און איבערצייגט אייך!

אַלער אַרט ביטעס. פּאַדאַניעס, רעקורסען, אַפּעלאַציעס אין אַלע געריכטס-, פינאַנס-, אַדמיניסטראַטיווע און קאָמינאַלע אינסטאַנציעס ווערן אַנגענומען, אַמבילינסט און אַנשטענדיגסטען ערלעדיגט אין ביוראָ

„פּאָלאָניאַ" אַלעיאַ 1 מאַי 7.

וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אָנווייזונגען אין אַלע שטייער-אַנגעלעגענהייטען דורך ה' לעאָן שפּיצער איבערזעצונגען: האַנדעלס און פּריוואַט קאָרעספּאָנדענץ, קאָנטראַקטען. פּראָטעסטירטע וועקסלען ווערען אָנגענומען אויסצומאָנען מיט אייגענע קאָסטען. מיטגלידער פון פּראָפעסיאָנעלע פערייגען צאָהלען 25% ביליגער.

לעטשניצע (פאַר קימענדע קראַנקע)

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך דענטיסטישער קאַבינעט **„SALUS"**

גלובנאַ 41 טעל. 46-65.
איז עפען טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אין אָוו. זונטאָג- פון 9 פריה ביז 1 נאָכמ.

ד״ר ז. ראַקאָווסקי	אויערן האַלז און נאָז-קראַנקהייטען	פון 1 - 12
ד״ר לאַנדאַו	אינערליכע קראַנקהייטען	פון 1 — 2 און פון 5 — 7
ד״ר דינענזאָהן	קינדער קראַנקהייטען	פון 11-12 און 4.30-6
ד״ר ווייס	כירורגישע קראַנקהייטען	פון 1—2 און פון 6.30—7.30
„ שמערלאָווסקי	פרויען-קראַנקהייטען און אקושעריע	2.30 ,5.30 5.30-6.30 זונטאָג פון 12—1
„ זילבערשטראָם	הויט, ווענערישע און געשלעכטס קראַנקה.	פון 11.30—1 און 7—8
ד״ר גאָלדבערג	אויגען-קראַנקהייטען	פון 10.30-12.30
ד״ר גאָלדרינג	אינערליכע קראַנקהייטען	פון 11—12 און פון 3—5
צאָהן אַרצט פרוי לאַנדקאָף „ סט. נעלבערג	צאָהן-און מויל קראַנקהייטען	9.30—12 און פון 4—7 12—2 און פון 7—8

אַפּאַראַטונגען, אָפּעראַציעס, איינשפּריצונגען, פּאַקען-שטעלען. אַרייע אַנאַליזע, (ווי אורין, פּלעגמאַ, בלוט אז״וו) דורכלייכטונגען און רענטגען אויפנאַהמען. קורס פאַר שטאַמלער. געבורטס-הילף בעראַטונגען פאַר מוטערס. קינסטליכע ציין, קאַראָנעס, גאָלדענע בריקען, פּלאָמבען א. ז. וו. ספּעצ. קורסען פאַר שטאַמלער. וויזיטען אין שטאָדט. שוץ-אימפונגען געגען שקאַרלאַטין. 311

שאַך, דאַמינאָ, פּוט

ציגעל-גאַס 31, פראָנט 1-טער שטאָק.
— ניי- ערעפענטער שאַך-לאָקאַל —
אַלע שאַך-שפּילער ווערען געבעטען צו בעזוכען. 610

חוה ראָזענפעלד

פון אַמעריקא
האָט געשפּענדעט פאַר:
יתומים-הויז, זגער-
זשער 40—15 זל.
ת״ת פון חרב מזל ז״ל 5 „
רבי'ן, שקאַלנאַ 17—5 „
אַנ'אָרימע כלה 20 „
צוזאַמען 45 זל.

אַכטונג! 691

מיר בעטען די פאַמיליע

רודעמסקי

וואָס האָט אַ זוהן אין תל אביב יך צו ווענדען צו מיר, וועגען מיטטיילען אַ ידיעה פון זייער זוהן. אַדרעס ערפאַהרען אין אדמינ. „נ. פאָלקסבל ס".

ס'ווערט געזוכט אַ סטאַרשע פּאַדרענטשנע

צו דאַמען-היט, וועלכע זאָל קענען גוט אַרבייטען. אויך געב איך אַרויס אַרבייט אַהיים. צו ערפאַהרען ביי ריטמאַן נאַוואָמיעסקאַ 8.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. האָר, אויערן, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען
9 קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9
טעלעפאָן 27-81
ספּעציעלער קורס פאַר שטאַמלער.
שפּרעכשטונדען פון 2 ביז 3 און פון 5—7.
נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון ...

אַ קוואַליפיצירטער שליסער-שטריקער

צו סוועטערס ווערט פון זאָפאָרט געזוכט ביי אַ פינקעלשטיין,
פּעטריקאָווער 64. 169

מעבעל

קאָמפּלעט-איינריכטונגען ווי אויך ענצעל, קויפט אַלע ביי די עלטעסטע סאָלידע פירמע

I. M. TERKELTAUB
12 NARUTOWICZA 12
- Tel. 34-18 -
w podwórzu.

הייל דאָרט איז די בעסטע אויסאַרבייטונג!
די ביליגסטע פּרייזען! בעקוועמסטע בעדינגונגען!

בעקאַנטמאַכונג.

די בעוו. פירמע ח. לאַזניק האָט געעפענט א גראַנט-

מעבעל-געשעפט

אויף נאַווראָצקאַ (דלוגאַ) 44, טראַמוואַי 6 און 8
קויפט פערשידענע מעבעל, דיוואַנעס, פעלצען, פאַנצערע, ניי-מאַשינען א.ז.וו צאָהלט די העכסטע פּרייזן
בעמערקונג: אין געשעפט איז שטענדיג אויף לאַגער פערשידענע מעבעל אין גוטען צושטאַנד פּריזווירדיג צו פערקויפען. (פּריוואַט-וואוינונג בענעדיקטאַ 28).

לונגען-קראַנקהייטען!

רעקאָמענדירט דורך די ה״ה דאָקטוירים
Balsam Thlocolan Aqe
ביי סוכאָטעס, בראָנכיט, הוסט פערלייכטערט ביי פלעגמאַ, פערשטאַרקט דעם אָרגאַניזם און דעם זעלבסטגעפיהל פון קראַנקען, פערגרעסערט די וואָג פון קערפּער. „**Balsám Thlocolán Aqe**" פערקויפען אַפּטייקען. פערלאַנגט נור אין אָריגינעלער פּאַקונג פון דער אַפּטייק 1462
A.Gąsecki w Warszawie, ul. Leszno 41

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד״ר ראַבאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	10-11 2-3 6 1/2 – 7 1/2
ד״ר רוזשאַנסקי	הויט-און געשלעכטס-קר.	10—11 1—2
ד״ר גאָלדשטיין-פּאַראַק	אויגען-קראַנקהייטען	1-2 7-8
ד״ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	12—2
ד״ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10-12 4-5
ד״ר פּאַפּיערני	פרויען-און געבורטס-הילף	11 1/2-1 5-6
ד״ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	3-4 ז.1-2
ד״ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	11-1 5 1/2-7
ד״ר שטופּעל	רענטגען	4-6 10-12
א.גראָדזענשיק	צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	9—2

צאָהן-פּלאָמבירונג, בעלייכטונגען, קאָראָנען, מאָסטען, א. אַ. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. א קורס פאַר שטאַמלער.
אימפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
פּרייזן אין דער שטאָט.

ערטערן!

אַלע זייערע קינדער לערנען אין פאָלקס-שולען און ווילען זיי געבען אַ שטרענג רעליגיעזער ערציהונג, און אויך אַ גענויגע מאָס יודישע רעליגיעזע בילדונג ווי: חומש, נ״ך, תלמוד, יהדות, היסטאָריע, רעדען און שרייבען העברעאיש און יודישע בריף זעלבסט צוזאַמענשטעלען ווענדט זיך צום העברעאישען לעהרער י. ד. ראָזענפעלד, וועלכער שטעלט אויס די שווערסטע שילער אַלס די בעסטע. ער-טיילט אויך פּריוואַט לעקציעס צו מעסיגע פּרייזען. „ערפאָלג גאַ-ראַנטירט"! פּלאַץ-וואָלנאָשטשי 6, קווער אָפיצינע רעכטס, 2 שטאָק. נייע שילער ווערען אָנגענומען טעגליך פון 12—3, 7—8 בעט.: פ'ווערען אויך אָנגענומען אָנפאַנגער. 1089

3 זל. אַ וואָך.

Dr. med. Braun

פּאָלודניאָוואַ 23, טעל. 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר אויספאַל)
נעהמט אָן פון 9—12 און פון 5-8 אָוונט.

Zagubione matrykułę na imię Abrama Beneta, wyd przez Dyr. 7-io kl szkoły prywatnej „Tora hesed". Uczciwego znalazcę uprasza się o zwrot do administracji niniejszego pisma. 986

[illegible]

אַנאָנסען - פּרייזן:

פאַר אַ מילימעטער שורה
פאַר'ן טעקסט 16 גראָשען, פּריוואַט 20 גראָשען, אין טעקסט 20 גר. פּריוואַט 30 גראָשען, נאָכ'ן טעקסט 10 גר. פּריוואַט 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצ. טייערער. אויבער דער שטאָט — 50 פּראָצ. טייערער. —

אַבאָנאַמענטס-פּרייז:

אין לאָדז: אַ חודש -- 4.00 זלאָטעס. אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס. אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער. — פאַר'ן אָנהאַלטען פון דעם אַבאָנעמענט איז די רעדאַקציע ניט פאַראַנטוואָרטליך. די פּראָנומעראַציע אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.